

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 420 Din
celoletno 840 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 420 Din
celoletno 840 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nemci imajo besedo

(Od našega stalnega dunajskega dopisnika.)

G. N. Na Dunaju, 21. marca.

Zadnje čase se posebno intenzivno deluje na popolnem sporazumu med Nemčijo in Jugoslavijo. Od naše strani se je precizno določilo stališče za slučaj priključitve Avstrije k Nemčiji, kar so Nemci sprejeli s posebnim zadovoljstvom. Tudi iz »Slovenca« so navajali cele odstavke, da so dokazali stališče glavne stranke v Sloveniji, ki je v vladi. — Mi pa smo tudi obširno razpravljali o sodelovanju z Nemci pri reševanju sporov z Italijo, kar je zbudilo v sosednji Avstriji in tudi v Nemčiji popolno umevanje in uvaževanje. — Ni torej nikakega dvoma, da vlada tu obojestransko pravilno umevanje interesov in pokazala se je tudi dobra volja, da res in čim prej pride do popolnega sporazuma za skupno delo v bližnji bodočnosti.

Toda med Nemci in nami je nekaj, kar nas za zdaj še loči, pa je sposobno, da nas združi v tako trdno falango, da bomo najtrdnější zid proti krivici in nepriateljstvu resnične demokracije, proti nevarnosti za evropski mir, ki preti od strani fašistične sosedbe. — Ta trda kost spodtike med nami so nemške manjšine v Jugoslaviji in naša manjšina v Avstriji: na Koroškem, Štajerskem in v Burgenlandu ali Gradišču. V tem pogledu moramo narediti najprej čiste račune, šele potem bomo mogli dalje graditi sporazum za delo bližnje bodočnosti.

Spomnimo se najprej na okrožnico velikega župana mariborske oblasti od 14. februarja t. l., ki je širokogrudno izvedla ministrsko naredbo od 25. februarja lanskega leta glede manjšinskih šol. Nemški listi so vzeli z zadovoljstvom to lepo rešitev spora za nemške šole pri nas na znanje in jo stavili Mussoliniju za vzgled.

Vse lepo in prav; toda Nemci imajo aplikacijo še bližje nego v Italiji; imajo Koroško in Burgenland, kjer se naj izdajo analogne naredbe. Kako potrebno je to, jim je povedal koroški poslanec Lager v »Arbeiter Zeitung«, kar je »Slovenec« zabeležil 15. marca in dodal nekaj umestnih pripomb. Nemec sam, dasi socialist, jim je povedal, da so naše šolske razmere na Koroškem škandalozne. Nemec dr. Morocutti je pozval v celjskem nemškem listu, naj Nemci čim prej dajo koroškim Slovincem popolno možnost narodne in kulturne avtonomije ter naj bodo pri dovlitvi kulturne avtonomije velikopotezni in tolerantni.

Skoro ob istem času sta bila pri zveznem kanclerju dr. Seiplu koroška slovenska deželna poslance, ki sta razpravljala z njim o tem najaktualnejšem vprašanju.

Iz vsega tega je jasno, da je spor med nami in Nemci v manjšinskem vprašanju na dnevnem redu in na poti do poravnave. Zato ne bo odveč, ako pri tej priliki naslovimo na nemški narod nekaj resnih in umestnih besed.

Predvsem moramo Nemcem povedati, da naj nam ne prihajajo nikdar več, ako hočejo zares spravne med nami, naproti s tistimi nesprejemljivimi ugovori v smislu tako zvanih »deutschfreundliche Slovenen«, ki da so nekaka večina v naši manjšini. Še nobeno manjšinsko vprašanje se ni reševalo po željah — renegatov; tudi naše se ne bo. Naši renegati so kulturna sramota za Nemce same, ne za nas. Mi smo skozi stoletja dajali Turkom janičarje, pa nas za to ni treba biti sram pred svetom. Da imamo danes na Koroškem novodobne janičarje, tiste »Deutschfreundliche«, to vemo, a za to naj obliva rdečica sramu Nemce, ne nas. Celo stoletje je krut germanističen sistem ponemčeval naše Korošce in jih demoraliziral v vsakem pogledu, zato je le naravno, da je imel tudi dovolj uspeha. Toda da bi bili ti ostudni uspehi germanizacije danes na tehnični, ko hočemo poštene sprave z Nemci, tega nam vendar niti Nemci ne morejo in ne smejo vsiliti. Kakor hitro nam pridejo zopet s takimi razlogi, nam dokazujejo, da so ostali stari hinavci in da se iz dosedanje zgodovine niso ničesar naučili. Torej zapomnimo si: Deutschfreundliche Slovenen niso faktor, ki bi se smel kakorkoli vpoštevati. Mogli bi o tem še veliko navesti, kar utemeljuje naše stališče; toda naj zadostuje za danes edino ta konstatacija, da ne bo nesporazumljenj.

Dalje naj bo ugotovljeno, da nismo mi Slovenci proti sporazumu na podlagi nekega načrta o kulturni avtonomiji. Ako ta zadeva še ni rešena, je krivda na nemški strani; kajti fakt je, da so Nemci načrt napravili, a

Rusija popolnoma osamljena

Delegat Markovič pojasnjuje vzroke, zakaj Jugoslavija še n stopila v zvezo s sovjetsko Rusijo

v Ženeva, 21. marca. (Tel. Slov.) Na današnji seji varnostnega komiteja je ameriški delegat Gibson ostro odklonil ruske načrte. Ameriška vlada ravno radi tega, ker zasleduje cilj, pritegniti občo voljo za mir na svetu, ne more sprejeti radikalnega ruskega načrta, ki tudi nikakor ne odgovarja javnemu mnenju v oni meri, kakor to predstavlja Litvinov. Gibson je odklonil celo angleško zahtevo, da se dovoli čas za proučitev ruskih predlogov, ker je bilo od novembra dovolj časa, prepričati se o neizvedljivosti ruskih predlogov. Ruske predloge so odklonile tudi Holandija, Poljska, Belgija, Kuba in Bolgarska. Važno izjavo je podal jugoslovanski delegat Markovič, ki je ostro odgovoril na namigavanje Litvinova, da večina vlad sovjetske Rusije ni priznala iz nemogućnosti. Srbski, hrvatski in slovenski narod ima največjo simpatijo za ruski narod in nikoli ne bo pozabil pomoči Rusije pri ustanovitvi neodvisne Srbije. Če jugoslovanska vlada dosedaj ni vstopila v odnose s sovjetsko Rusijo, so temu krivi izključno zastopniki sovjetske Rusije sami, t. j. njihovo splošno obnašanje v mednarodnih vprašanjih in njihova čudna načela, ki so jih poskušali izvesti. Markovič je označil ruski načrt za razorožitev kot malo sposoben za jamstvo miru. Z največjim obžalovanjem mora ugotoviti, da v ruskem načrtu ni najti niti enega praktičnega in realnega momenta za pospeševanje razorožitve in razvoj miru. Nasprotno pa so temelji dosedanjega dela razorožitvene komisije veliko bolj elastični in če dosedaj še ni nobenih večjih uspehov, je temu deloma kriva tudi sovjetska vlada, ki je s svojim obnašanjem otežkočila delo razorožitvene komisije. Temu nasproti Markovič še vedno upa, da se bo sovjetska vlada prilagodila načelom pakta Društva narodov in mednarodnemu sodelovanju. To ne izključuje, da ne bi razorožitvena

komisija pri drugem čitanju načrta konvencije sprejela posebne pobude iz ruskega načrta.

Rusija naj vstopi v društvo narodov

v Ženeva, 21. marca. (Tel. Slov.) Pri zaključku generalne debate o ruskem razorožitvenem predlogu se je pripetila mala senzacija s tem, da je grški poročevalec minister Politis povabil sovjetsko delegacijo, da vstopi Rusija v Društvo narodov, če svoje razorožitvene načrte misli resno. Politis je izjavil, da Rusi ne morejo priti do nobenega drugega zaključka, kakor da sodelujejo v Društvu narodov, če bi svoj načrt logično premislili do konca. To povabilo, ki ga Politis najbrže ni stavil Rusiji iz lastnega nagiba, je vzbudilo veliko pozornost. Z ozirom na ta poziv se zelo uvažujejo tudi vesti o turških sondiranjih radi vstopa angorske vlade v Društvo narodov. Turški zunanji minister stavlja, kakor se govori, samo en bistven predlog, da se Turčiji prideli sedež v svetu Društva narodov; odgovorili so mu, da ima o dodelitvi sedeža v svetu sklepati plenarna seja Društva narodov. Obenem se je baje tudi pripomnilo, da bi sedež v svetu Društva narodov, ki ga ima sedaj Kitajska, prav lahko postal prost za Turčijo.

Titulescu resno bolan

v Ženeva, 21. marca. (Tel. Slov.) Rumunski zunanji minister Titulescu je še vedno bolan in leži v svojem hotelu v Ženevi. Zdravniki so mu strogo prepovedali odpotovanje. Bolezen se je pojavila morda tudi radi pretrujenosti po zadnjih dogodkih.

Stresemann za stvarnost tiska

Volitve v Nemčiji so evropskega pomena - Preveč senzacij

Berlin, 21. marca. (Radio) Na današnjem zborovanju Društva inozemskih časnikarjev v Berlinu je imel minister dr. Stresemann predavanje o tisku in politiki. Med drugim je rekel, govoreč o vsakdanjem življenju berlinskega človeka, da je isto danes tako napeto in na drugi strani tako intenzivno, da človek ne pride več do tega, da bi v samotnih urah mogel resno premisljati o današnjih aktualnih vprašanjih. Neprestana napetost živcev, katero terja velenje od človeka, neugodno vpliva na duševno življenje. Kar se tiče časopisja, pravi minister, da je prepričan o tem, da ga ima Berlin preveč. Če hoče človek prebrati vsaj glavne časopise, mora vzeti list že vsako tretjo uro v roko. Vprašanje je, če so koristi, ki jih ima javnost od tolikega števila dnevnikov, ki izhajajo velikokrat kar v treh izdajah dnevno, tolike, da odtehtajo izdatke, ki jih mora utrpeti narodno gospodarstvo za vzdrževanje brezštevilnih uredniških štabov in ki jih mora vložiti v kolportazne in reklamne svrhe. Govornik je mnenja, da je ta pojav neke vrste zloraba moderne tehnike in kulturnega napredka. Posledice te preplave časopisja zlasti slabo vplivajo s tem, da so se ljudje navadili prežati na senzacije in so po-

stali tekom časa nezmožni za resnejša in globlja razmišljanja.

V drugem delu svojega govora je zunanji minister dr. Stresemann govoril o nalogah, ki čakajo nemško in zlasti berlinsko časopisje v volivnem boju, ki je pred durmi. Poudaril je ogromen pomen, ki ga bo imel izid volitev, ne samo na nemško notranjo in zunanjo politiko, temveč tudi na evropsko in svetovno politiko. Volitve so silno draga reč, je dejal minister, zato je treba, da volivno borbo omejimo na čim krajši čas in tako prihranimo veliko energij, ki jih lahko tako plodonosno porabimo za stvarno delo. Poudaril je treba na to, da volivni boj odrta od stvarnega dela nepregledno število volivcev. Ravno v volivnem boju, kjer vedno nastopa veliko demagogije, se vidi, da današnje strankarsko življenje ni več v redu in da bo morala bodočnost tukaj prinaesti velike spremembe, ako hočemo demokracijo rešiti pred polomom. Toda, če volivni boj že mora biti, je naloga časopisja, da vedno in povsod dela na to, da ublaži slabe posledice volivnega boja in skuša kljub strankarskemu nasprotju obdržati državljane, da se najdejo na eni skupni črti, namreč pri misli na stvarno delo in zavestni odgovorno-

sti. Nemčijo more v današnjih revolucionarnih časih rešiti le poglobljena stvarnost in resnost vseh politikov in volivcev brez razlike strank. Časopisje naj bi se tekom volivnega boja zavedalo zlasti tega, da je vsak državljani odgovoren za svoje delo. Skušati moramo preprečiti ustavne boje, ki bi utegnili zelo škodovati interesu mirovne politike. H koncu je pozval zunanji minister zastopnike časopisja, da se naj v volivnem boju ne dotikajo visok osebe predsednika republike.

Poslanec, ki ne mara Romunije

v Newyork, 21. marca. (Tel. Slov.) Demokratski poslanec Celler je pisal pismo državnemu departementu, v katerem prosi državnega tajnika Kelloga, da prepove nameravano posojilo za Romunijo v Newyorku ter da se prepove tudi Federal Reserve Banki, pripraviti kredite za Romunijo. V svojem utemeljevanju ta poslanec ostro napada Romunijo, da še nikdar ni držala nobene pogodbe in da ima najbolj srednjeveško vlado v Evropi.

Narodno-kmetska stranka ni zrela za vlado

v Bukarešt, 21. marca. (Tel. Slov.) Parlamentarna frakcija liberalne stranke je imela danes popoldne sejo, da določi svoje stališče z ozirom na situacijo, ki jo je ustvarila narodna kmetska stranka. Bratianu je izjavil, da se morajo zahteve narodne kmetske stranke odkloniti, ker ta stranka še ni sposobna za vlado, češ, da ne priznava ustavne rešitve vprašanja dinastije in ker je sklenila zvezo z državi sovražnim komunisti. Bratianu misli pri tem najbrže socialiste, s katerimi je narodna kmetska stranka res sklenila zvezo. Dalje je Bratianu naznanil, da je prejel iz Pariza brzogovno vest, da so tamošnja pogajanja o vojnih dolgovih končana. Rumunski dolg, ki znaša 1 milijardo in pol, se je znižal na 505 milijonov zlatih frankov.

Poslanci kmetske stranke naj izgube mandate?

v Bukarešt, 21. marca. (Tel. Slov.) »Lupta« poroča, da namerava vlada proglasiti mandate poslancev narodno-kmetske stranke za potekle, če bodo res v smislu svojega sklepa ostali še dalje pasivni, ter za te mandate razpisati nove volitve. Po poslovniku rumunskega parlamenta se smatra poslansko mesto za poteklo, če se poslanec brez opoziranja ne udeleži 12 sej. Vlada pri novih volitvah za te mandate ne bo postavila svojih kandidatov, temveč jih hoče prepustiti obema opozicijskima strankama generala Avarasca in profesorja Jorga.

Vse države naj stopijo v pogodbo z Ameriko

v Pariz, 21. marca. (Tel. Slov.) »Chicago Tribune« poroča, da bo Francija v svojem odgovoru, ki se najbrže še ta teden odpošlje Kellogu, pristala na to, da sklene splošni protivojni pakt, ki obsoja ne samo napadalno vojno, temveč vsako vojno. Francija bo izrazila željo, da se pogodba ne omeji samo na Združene države, Japonsko, Anglijo, Italijo in Nemčijo, temveč da je pristopna vsem narodom, ki se ji hočejo pridružiti. Če bi ena izmed držav, ki jo podpišejo, pogodbo prekršila, naj vse druge države zopet dobijo svobodo postopanja in članom Društva narodov naj bo dovoljeno, da izpolnijo svoje obveznosti v smislu pakta o Društvu narodov.

ničevanjem vrgel na mizo tisti zloglasni Prešernov »Abecednik«, ki je obenem nemška »Fibel«, nekaj »Trichter« za nemški jezik. In eto, to so vse slovenske šolske knjige za koroške Slovence! — Tako je treba storiti vselej, kadar bomo z Nemci razpravljali o recipročni ureditvi manjšinskega šolstva. Brez tako zgornjega dokaza bomo proti njihovi gostobesednosti razupiti mi kot tisti, ki smo krivdinci.

Položaj je kratko tale: Naša vlada je z omenjeno ministrsko naredbo za zdaj že rešila vprašanje nemškega šolstva pri nas, — naj enako store tudi Nemci za naše šolstvo na Koroškem, pa bo vse v lepem redu. S tem bo postavljen najtrdnější temelj za bodočo popolno sporazumljenje med nemškim narodom in našo državo, ki bi bilo za oba naroda v pravo srečo. Naši in njihovi najhujše udarjeni bratje zahtevajo ta sporazum med nami. In ako pravimo mi in tudi oni, da so nam naši zaslužni bratje globoko v srcu, tedaj izpolnimo jim tako vročo željo!

ga tudi onemogočajo. Smatramo, da je načrt sposoben za pogajanja, da je z malimi spremembami sprejemljiv; treba pa je le od strani Nemcev dobre in poštene volje za izvrševanje sporazuma, pa bo vse v redu.

O našem odporu proti narodnemu katastrofu se da z nami govoriti; gre pač le za to, kako naj se tak katastrof ustvari, kdo naj ga sestavlja in — vodi. Ako imajo Nemci poštene namene s to avtonomijo, potem bodo naše mnenje vpoštevali, ako pa tega ne store, dokazujejo le, da moramo biti pred njimi jako — previdni; kajti tudi oni bi radi le sprejeli, kar njim ugaja, kakor Mussolini iz mirovnih pogodb, ki hoče nove dežele obdržati, okvirno pogodbo pa odklanja in ne priznava obvezne obljube italijanskih pooblaščenecv na mirovni konferenci.

Nemcev imamo v Jugoslaviji neprimerno več nego je koroških Slovencev, a v parlamentu in z ministrskega mesta se je že čisto naglašalo načelo recipročnosti: kar uživajo koroški Slovenci, to naj brez pomisleka dobijo tudi naši Nemci. Menimo, da bolj pošte-

nega načela ni mogoče postaviti, a na Nemcih je, da se bo tudi v polni meri izvrševalo.

Toda naglasiti moramo, da imajo Nemci danes pri nas neprimerno več nego naši Korošci. Že v »Slovencu« 15. t. m. smo ugotovili, da imajo danes Nemci pri nas urejeno šolstvo gori do šeststrednice in ponavljajnih šol, dočim naši koroški Slovenci nimajo — ničesar, prav ničesar. Tiste utrakvistične šole so pravcati škandal, ki ga je v nemškem listu ožigosal sam nemški poslanec Lager. Od bivših slovenskih učiteljev sta ostala na Koroškem menda le dva, še ta sta na — nemških šolah, v nemškem kraju. Ali ni to škandal? Tistih ostudnih utrakvističnih ponemčevalnic pa naj nam nikar ne omenjajo, ker jih z indignacijo odklanjamo.

Imel sem nekoč preprič z nemškimi kolegi zaradi Koroške. Slučaj je hotel, da sem imel v torbi tri Čitanke za nemške šole pri nas; — vrgel sem jih na mizo, češ: Oglejte si, ali imate vi sami lepše in boljše? Moram reči, da so se jim čudili in soglasno izrekli o njih najboljšo sodbo. Na to pa sem jim z za-

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce, gumbe, vezenino, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Vaša želja se Vam izpolni

in imeli boste obleko in perilo iz najbolj-
šega, novomodnega blaga po zelo nizki
ceni, ako si isto nabavite pri trrdki

L. N. Šoštarč - Maribor,
Aleksandrova cesta 13.

Kupim vsako množino

smrekovega brusnega lesa

v debelosti od 10 cm naprej in v dolžini 1 m in
2 m. Plačilo ob prevzemu v gotovini ali potom
akreditiva. — Cenjene ponudbe na **NANDE FER-**
JAN, lesna trgovina, Jesenice — Gorenjsko.

Razglas!

Zupanstvo trga Središče ob Dravi prodaja ca 300 m³
stoječega borovega lesa.

Sprejem ofertnih ponudb do 29. t. m. 11. ure v pod-
pisanem občinskem uradu, kjer se dobijo natančnejši
pogoji.

Gozd leži ob okrajni cesti, oddaljen od postaje
Središče 30 minut.

Zupanstvo trga Središče ob Dravi.

Zupan: **Lukačič.**

Natečaj

za inženere in tehniške uradnike

V smislu odobrenja gospoda ministra za železnice U. G.
št. 3525/28 razpisuje uprava za gradnjo železnic natečaj za
sprejem v službo večjega števila diplomiranih

gradbenih inženjerjev in tehniških uradnikov

z dovršeno srednjo tehniško šolo gradbenega odseka, za cen-
tralo uprave in sekcije za gradbo in trasiranje novih želez-
niških prog.

Splošni pogoj za sprejem v službo je, da je kandidat
državljan kraljevine SHS, da je dovršil tehniško fakulteto,
gradbeni odsek, in da je odslužil svoj rok v armadi ali da je
oproščen vojaške službe. Položajna in osnovna plača se do-
loči za sprejetega kandidata na podlagi dosedanjih službenih
let v državni ali zasebni praksi in na podlagi zakona o držav-
nem železniškem osebju.

Izjemoma se sprejmo v službo tudi diplomirani inženjerji
Rusi, ki niso državljani kraljevine SHS, kot kontraktualni
uradniki (po dogovoru).

Prošnji za sprejem mora vsak kandidat priložiti: rojstni
list, poročni list, dokaz o starosti otrok, diplomo o dovršeni
tehniški fakulteti ali srednji tehniški šoli, potrdilo pristojne
oblasti o dosedanjem poklicu in vedenju, zdravniško zdrav-
stveno spričevalo, potrdilo pristojne oblasti o dovršeni vojno-
službeni dolžnosti, potrdilo pristojne oblasti o dosedanjem
delovanju v državni službi in potrdilo o privatni praksi, ako
jo ima, in če je kandidat v službi, dovoljenje pristojne oblasti
za prestop v upravo za gradnjo železnic. Predpisano taksirano
prošnjo z vsemi dokumenti je treba poslati upravi za gradnjo
železnic v Belgradu najkasneje do 15. aprila letos.

U. G. št. 3525/28. — Iz pisarne uprave za gradnjo
železnic v Belgradu, dne 15. marca 1928.

Višji rudarski mojster

Premogovniki v Aleksincu potrebujejo
za enega svojih rogov

višjega rudarskega mojstra

(Obersteiger) z diplomom rudarske šole in
dobro rudarsko prakso tudi v tem, da zna
dobro meriti. Plača po sposobnosti. — Po-
nudbe s prepisi (ne v izvorniku) dokumen-
tov naj se pošljejo upravi rudnika. Rudniki
se nahajajo ob glavni progi Beograd—Niš.



MED (strd)

trden, zjamčeno pristen, 1 kg 20 Din, 5 kg po
19 Din, večje množine veliko ceneje. Na raz-
pologo je še ajdov, smrekov, kostanjev in mešan.
Veletrgovništvo **F. Kirar**, Sv. Peter p. Mariboru.

Uredite si prebavo, da Vam minejo bolečine!

Bolečine v želodcu, črevih, trdo telesno od-
vnanje, glavobol, pritisk krvi v glavo, ner-
voznost, pomanjkanje spanja, zlata žila, slab
tek — nastanejo zaradi slabe prebave. Uredite
si svojo prebavo s preizkušenim eliksirjem
FIGOL, da Vam minejo bolečine. FIGOL
eliksir ureja prebavo in Vam vrača zdravje.
FIGOL proizvaja in po pošti razpokaža z
navodilom o uporabi.

lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2.

Originalni zaboček s 3 steklenicami Din 105,—,
z 8 stekl. Din 245,— 1 steklenica Din 40,—.

Slamo za hrano

prešano, ovseno, pšenično, ječmenovo in
slamo v snopih

dobavlja promptno in v presledkih po naj-
nižji ceni **MAVRO LÖBL I SIN**, Čakovec.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE



V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem
pretužno vest, da je naša blaga, dobra soproga, gospa

Terezija Škraber roj. Bobisut

trgovka in posestnica v Grižah

danes dne 18. marca 1928, previdena s sv. zakramenti, v 78. letu
starosti, po dolgi in mučni bolezni boževdano izdihnila svojo
blago dušo. — Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo
dne 21. marca 1928 ob 10 dopoldne iz hiše žalosti v Grižah na
farno pokopališče. — Sv. maša zadušnica se bo darovala istočasno.
Blago pokojnico priporočamo v trajen spomin in molitev.

Griže pri Celju, dne 18. marca 1928.

JAKOB ŠKRABER, soprog. — **ROZALIJA BOBISUT**, sestra.



Brez posebnega obvestila.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni
soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Andrej Šijanec

trgovec v Račjem

v ponedeljek dne 19. marca 1928 ob pol 3 po dolgi, mučni bolezni,
previden s tolažili sv. vere, v 66. letu starosti boževdano preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo, 21. marca
ob 1/4 na 16 iz mestne mrtvašnice v Pobrežju na Magdalensko
pokopališče. — Sv. maša zadušnica bo darovana dne 22. marca
ob 7 v župni cerkvi Sv. Magdalene v Mariboru.

Maribor, dne 19. marca 1928.

Beti Šijanec, soproga, **Karla in Franc**, otroka,
ter vsi ostali sorodniki.

Zahvala

Povodom smrti in pogreba našega dobrega soproga, očeta,
starega očeta, brata in tasta, gospoda

Aloizija Lesiaka

župana občine Sv. Jurij ob Taboru, l. t. d.

nam je bilo v veliko tolažbo sočutje in ljubezen, ki so nam jo
nudili številni prijatelji in znanci. Vsem naj bo plačnik dobri Bog!
Posebno hvaležnost pa čutimo do preč. duhovščine, srezkega
poglavarja g. dr. Hubada, gerenta okrajnega zastopa za Vransko
g. M. Cukale s sosvetniki, občinskega odbora šentjurskega, učiteljskega
zbornice, šentjurskega Orla, požarne brambe, pevskega zbora
in pogrebcev.

Sv. Jurij ob Taboru, dne 16. marca 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnože izraze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti
našega ljubljene brata, strica in svaka, gospoda

Antona Lebna

za poklonjeno krasno cvetje in vence, se vsem najiskrenejše zahva-
ljujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena gg. pevcem »Sloge« za
ganljivi žalostinki ter vsem številnim prijateljem in znancem, ki so
dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 21. marca 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so
naši preljubi pokojnici in nam lajšali gorje z
izrazi blagodejnega sočutja med dolgotrajno boleznijo, vsem, ki
so nam na katerikoli način izrazili sočutje in sožalje, vsem da-
rovalcem cvetja in vsem, ki so spremili našo preljubo mamico
na zadnji poti, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 20. marca 1928.

Rodbine: **dr. Geigerjeva**, **Cernsteinova**,
dr. Kobalova in **Vaničeva**.

Izšel je
najnovejši

FAVORIT

album za pomlad in poletje
1928 z veliko izbero krasnih
modelov.

ALBUMI kakor tudi prizna-
no dobri kroji k vsakemu
modelu vedno v zalogi
samo pri veletrgovini

Ant. Krisper, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3

Glavno zastopstvo za Slovenijo.

Vsa, tudi zunanja naročila se točno izvrše.



Neomejena varnost!

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

Knafljeva ulica št. 9, eno minuto od glavne pošte,
najstarejša hranilnica v Jugoslaviji (ustanovljena l. 1820)
zdaj last Ljubljanske oblasti,
katera jamči za vse njene obveze z vsem svojim pre-
moženjem in davčno močjo, sprejema vloge na hranilne
knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obresto-
vanju ter izposoja denar glasom statuta na hipoteke in
menice po zelo ugodni obrestni meri. Vloge v naši
hranilnici so proste rentnega davka. Stanje vlog koncem
decembra 1927 je znašalo okroglo Din 50,000,000.—.

Ne več mučenice, ampak vodnice!

K III. materinskemu dnev

S priznanjem našim materam novi čas ne skopari. »Tisočletni čudež naše ohranitve je slovenska mati,« tako se glasi njena slava, ki gre od ust do ust.

Kako so naše matere doprinesle ta čudež? Ne z učenostjo in umetnostjo ne s slavnimi čini, marveč samo s svojo močno ljubeznijo in brezpogojno žrtvijo, s svojim mučeništvom.

Kot mučenico slika našo mater Ivan Cankar: »Strma in grapava je pot, težak je voz; na vozu sede otroci, jedó in pijó, smejo se in kriče; mati je vprežena... Tam kje pod visokim klancem omahne, omahne in umrje. In še umreti ji je sram; zdi se ji, da je storila krivico tistim, ki so živeli od njenega življenja...« Tudi dr. Ivan Tavčar primerja slovensko mater ogarani muli in pravi: »Maló imaš od življenja, uboga ti mučenica... ki spiš navadno na slami pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane!...« Še dr. Krek zahteva od slovenske matere, da izgorava za druge kakor sveča.

V dobah, ko je ves naš kmetško-delavski narod tlačil tuju politično, gospodarsko in kulturno in ko je poleg tega žena tlačila možu, je bilo mučeništvó naših mater umljivo in spasonosno. Danes pa, ko smo se povzpeli v politično in gospodarsko svobodo in si gradimo svojo lastno prosveto s pomočjo lastne univerze; danes, ko je tudi ženska svobodna in v vsakem pogledu odgovorna sama zase — od naših mater mučeništvó ne smemo več zahtevati niti pričakovati. Po pravici bi nas smeli sosedje nazivati barbare, ako bi svoje matere še vedno uporabljali kot vprežno živino — neglede na to, da današnje žensktvo samo to vlogo odklanja in mu je nihče več vsiliti ne more.

Ce torej danes ugotavljamo, da se žensktvo — kakor drugod — tudi pri nas odtu-juje vsem svojim dosedanjim vzorom in da mora nujno najti pot do njih nazaj, ako naj se vse skupaj ne zruši — s tem nikakor ni-

mamo v mislih donedavne mučeniške vloge naših mater.

Več spoštovanja pred ženskim dostojanstvom!

Največja in najusodnejša zmeta sedanje dobe je, da žensktvo, osvobojujoč se iz trojnega donedavnega suženjstva: kulturnega, gospodarskega in političnega, zametuje tudi svoje dostojanstvo in njega obveznosti kot zastarel predsodek. Žensko dostojanstvo ni predsodek in tudi ne npravi običaj te ali one dobe, te ali one kulture, marveč večni božji in naravni zakon, ki so ga spoštovali in ga še spoštujejo vsi narodi in plemena, ki se ne nahajajo v stanju propadanja.

Iz česa pa izvira to izjemno žensko plemstvo, žensko dostojanstvo? Iz njene materinske naloge, ki posvečuje njeno telo. Žensko telo ni samo tempelj božji v vsečloveškem zmislu, marveč je še posebej snovalnica božja, v kateri se spoenja in dozorevajo nova človeška življenja, noseča v sebi nedogledne možnosti dobrega in zla. Nikdar, nikdar ne bi smelo to telo služiti goli sli v kateri koli obliki.

Več spoštovanja pred svetostjo ženskega telesa! — bi človek zaklical možkim, ki ponižujejo žensko v predmet svoje sle — odgovornost ni manjša, ako se ženska sama podaja bodisi iz bede bodisi iz blodnje; a dvakrat je greh — greh nad lastno zakonsko ženo.

Več spoštovanja pred svetostjo ženskega telesa! — bi človek zaklical tistim, ki pod krinko umetnosti izpostavljajo to telo v pašo ulici in oskrnjajo tako i žensko dostojanstvo i umetnost.

Več spoštovanj apred svetostjo ženskega telesa! — bi človek zaklical gospodarjem mode, ki uporabljajo žensko telo kot brezdušno snov v svoje finančne in lascivne spekulacije in ne vprašajo ne za zakone zdravja ne npravnosti.

Več spoštovanja pred svetostjo ženskega telesa! — bi človek zaklical v klinike in bolnišnice, kjer tega spoštovanja mnogokrat manjka.

Več spoštovanja pred svetostjo ženskega telesa! — bi človek zaklical raznim sportnim in telovadnim društvom, ki so za žensko dostojanstvo izgubila vsako merilo.

Več spoštovanja pred ženskim dostojanstvom! — bi človek zaklical tistim od vzhoda prihajajočim kramarjem, ki na židovski način vsiljujejo našemu kmetškemu žensktvu razne cene dišave, lepotila in sorodna ogabna sredstva, ki jih naša kmetica v svoji zdravi preproštni donedavna ni poznala in je bila ravno zato tako prikupna in častiljiva.

Več spoštovanja pred ženskim dostojanstvom! — bi človek gromovito zaklical materam, ki modli na ljubo že v definski in šolski dobi žrtvujejo sramežljivost svojih hčera in jih kasneje, enako »vablivo«^c oblečene, brez usmiljenja prodajajo na sejmu — najsi tudi v zakon — ne da bi vprašale po npravnih kakovostih bodočega moža.

Več spoštovanja pred ženskim dostojanstvom! — bi človek končno zaklical tistim zakonskim ženam, ki se same ponižujejo v predmet gole naslade. To so stvari, ki bi se v pošteni družbi niti omeniti ne smele, pa se nesramno šopirijo v polni javnosti.

Dostojanstvo obvezuje! Da bi to slovensko žensktvo razumelo!

Živimo, da služimo

Nihče ni samo radi sebe na svetu, vsak je obvezan občestvu — živemu in mrtvemu — ki mu vse dolguje in je na vsakem svojem koraku odvisen od njegove pomoči. Temu občestvu in njegovim ciljem smo vsi dolžni služiti. A ne samo čut dolžnosti, marveč ljubezen nas mora goniti, da služimo občestvu. Saj smo si vsi bratje in sestre — vsi smo otroci enega Očeta, hčere enega naroda, ljudstva...

Za ženo mater je prvo služba lastni družini. Samo, v kolikor ta služba dovo-

ljuje, naj se žena mati posveča tudi javnemu delu. To naj vpoštevajo naša društva in odbori. Čim spretnejša, sposobnejša je gospodinja, čim bolje urejeno gospodinjstvo, tem več prostega časa za javno delo. Puščati pa



Elizabetha, Bamberska stolnica.

»V tem liku, ki po veličini in sili presega evangeljsko Elizabeto... je umetnik utelesil, kar je nemški duši pomenila mati v velikem kozmičnem zmislu: nositeljica začetka, tigar dejatvozanje tega v brezmejnosti, v teški slutnji le njej vidno.« — (Gertrud Bäumer: Die Frauengestalt der deutschen Frühe.)

družino lačno in zanemarjeno zaradi udejstvovanja v javnosti — je popolnoma zgrešeno in bi se moralo povsodi odkloniti.

Še nedopustnejše je seveda, ako žena leta po zabavah, družino pa prepušča samo sebi. Tako ženo bi morala vsa poštena družba bojkotirati.

Seveda pa na drugi strani mož žene, otroci matere ne smejo smatrati za svojo sužnjo ali deklo, ki bi jim morala noč in dan služiti, nase pa popolnoma pozabiti. To bi bila surova, brezsrčna družina. Nasprotno je dolžnost moža in otrok, da ženi — materi na vse načine lajšajo njena bremena in poskrbe, da bo tudi ona mogla živeti s časom, si odpočiti, se razvedriti. Hvaležni bodimo materam, da nam svetijo s svojo lučjo, nikar pa, da bi hoteli jemati še olje iz njihovih svetilk.

Včasih so bile matere nekako žarišče, kjer so dobivali luč in toploto ne le družinski člani, marveč tolažbe in pomoči potrebni vsega bližnjega okoliša, zlasti ljudje brez lastnega doma. Danes postajajo take vsedobrotljive matere vedno večja redkost. Družabna izključljivost, sebičnost in socialna brezčutnost rastejo od zgoraj navzdol. Moderna izobrazba, moderno življenje v ženski mladini otoplevata materinska čuvstva. Moderna ženska posveča svojo skrb in ljubezen četveronožcem: psom, mačkam, opicam. Na našem planetu postaja mraz...

Velikih zgledov nam treba

Besede mičejo, zgledi vlečejo. Ta davna modrost nam pove, na čem današnja doba pomanjkanja trpi. Velikih zgledov, ki bi mladino potegnili za seboj, manjka. Predvsem trpi na tem ženska mladina. Ne samo pri nas.

Pravkar je izšla velepomembna ženska knjiga: Gertrud Bäumer: »Die Frauengestalten der deutschen Frühe.« — F. A. Herbig, Berlin, 1928. — Knjiga prinaša ženske plastike (like) iz 13. stoletja, dobe, ko je barbarsko, silno, nezumljeno nemško narodno dušo do dna presunilo krščanstvo in ustvarilo v njej napetost, ki jo je dvignila na vi-

šine, kakršnih poslej ni nikdar več dosegla. Te plastike oživlja pisateljica pred nami z globokomiselnimi, v pesniškem navdihu zbranimi razlagami.

V uvodu pravi med drugim: Vedno stoji za temi obrazi kot zadnja resnica dejstvo večne napetosti med mesom in duhom. Moč, globokost in človečnost teh likov prihaja iz sile te napetosti, obvladovanje »barbarskega principa«^c se vrši v težki borbi, ne lagodno... Toda ravno resna plemenitost teh obrazov kaže, da dobiva skladnost ravno iz te napetosti svojo veličastnost in moč, kakršne nemška narodna duša poslej ni več dosegla.

Zmislil je knjige s slikami jec — nadaljuje pisateljica — »zbrati ženske obraze te visoke dobe srednjega veka. Ne iz umetnostno-zgodovinskih namenov in zahtev; to bi bilo malopomembno. Slikam dodana razlaga naj bo le kazipot pri iskanju bistvenega, ki je večno.

»Kajti še vse bolj nego moška mladina išče ženska mladina svojo obliko. In pri tem svojem iskanju že dolgo obkrožuje obraz, ki se prikazuje v mnogovrstnih izpremembah v ženskih podobah srednjeveškega kiparstva.

»Za posnemanje tu ne more iti. Marveč za notranje zazretje živega zakona teh obrazov in za sprejem tega zakona v lastno izobrazovanje.«

Pisateljica je po veri protestantka, politično pripada liberalni demokraciji (članica je nemškega državnega zbora); je eden najglobljih sodobnih nemških mislecev. Če ona posega za zgledi, ki naj bi svetili nemški ženski mladini v brezupnem kaosu sedanjih dni — v katoliški srednji vek in izbere tam ženske like, ki jih odeva plemenito dostojanstvo, doseženo v samozataji, potem je pač ne bomo sumničili »klerikalnih«^c nagibov in reakcionarstva, marveč bomo priznali, da višjih idealov od krščanskih ni in da ni kazipota razen onega, ki ga postavljajo ti ideali.

Najvišja ženska oblika, vredna življenja, je dosegljiva le po samozataji in materinski službi. Izven tega je le nečimernost in praznota, življenja gnus.

Slovenci nimamo tako slavnih predanj kakor veliki narodi, a to vemo, da so naše matere vsikdar varovale svoje žensko dostojanstvo in da so v samozataji bile vsikdar velike. Ne osramotimo njihovega spomina, njihov zgled naj nas vodi!



Grofica Gerburg, Naumburška stolnica.

»Knjiga je atribut žene, kakor sta meč in ščil atribut možkih. Srednji vek ni bil tako malo-meščanski, da bi upodabljal odlične žene z znamenji njihovega dela — preslico ali škarnjami. Spoštovanje, ki ga je bila deležna žena, ji je veljalo kot duševnemu človeku.« (Gertrud Bäumer: Die Frauengestalt der deutschen Frühe.)



Marija z Detetom, Mainz.

»Srednjeveški bogoslovci so opisovali Marijino zunanost in podajali ob tem nekatere sodobno predstavo o ženskem dostojanstvu, lepoti in dobroti. Neki tak opis slove: Govorila je z vsakomur umerjeno in nepristransko, brez smeha, brez zmede in posebno brez razdraženosti. Nastopala je skromno in preprosto, brez pretvarjanja v obrazu, brez znamenj mehkivosti, toda z izrazom odlične ponižnosti.« — (Gertrud Bäumer: Die Frauengestalt der deutschen Frühe.)

Likovič Joža:

Mati

Tistikrat sem polagal pravosodni izpit. Prišel sem pol ure prezgodaj, pa sem ves brezbrizen in otopel taval okoli sodne palače, sive, mrke in neizprosne, kakor obraz rimske Pravice, ki so ji zavezali oči, da ne vidi obupa in bridkosti obsojenih. Jesensko sonece je mrlelo na rdečkastem grmicevju cvetličnega nasada, bela čreda oblakov se je vkrala izza planin in hitela proti toplemu jugu. Droben golob se je spustil preko trga, da poišče plašno golobico, ki je vtonila v zlato prosojnost jesenskemu ozračju. Dolga vrsta sivih in rjavih stavb je uklenila široka cestišča, zaslonila skrite vrtove, polne zlatih krizantem in rumenega grmicevja. Vrsta dolgočasnih oken je nepremično zrla doli na ulice, le tu in tam se je za katerim vtrgala bela senca, morda se je zdolgočasilo dekle, morda je skrivnostno valovala zavesa...

Parkrat sem že obšel nepriljudni prostor, a srečaval sem vedno iste obraze. Nepremični policist s srepim pogledom, neprespana blodnice v pisanih klobučkih, sajasti železničarji, debeluhast bančnik, sloke tipkarice iz sodišča, počasni upokojenci z ugaslo cigaro, dišečo še po prazničnem razpoloženju. Jata paglavcev se je že v tretje pripodila preko križišča za potepnim psom... S kolodvora so se vtrinjali glušeči piski lokomotiv, ki so komaj čakale, da oddrve proti zlatemu zapadu in mu pokradejo rožne sa-

nje. V mestu so vdarjali zvonovi, jesensko turobni in žalujoči.

Sodna palača ima nešteto vrat; toda če niso skrbno zapahnjena, pa so zadelana z železnim omrežjem, tako da je ni špranje, skozi katero bi se vtihotapila pregrešna misel na beg in svobodo. Le ena vrata tam v desnem okrilju nepristopne stavbe so se večkrat odprla. Votlo je zarožljalo, zapahi so popustili, ozek in temen hodnik je zavezal v debeli steni. Odtod so pazniki v črnih plaščih vodili oddelke kaznjencev v mesto, na delo in bogve kam. Težka vrata so se jim nerada odprla, osivel ključar je nezaupno pogledal skozi nje, pozorno premetril mimogredoče, a nato izpustil nov oddelke; bistro je premetril odšle ter strašče porožljaj s šopom ključev. Vedno isti bratje pokore, v rjavi raševini, s pridruženim kletvijo na stisnjenih ustnicah. Pa vsaj ste jih že videli...

Med temi enodnevnimi obrazy sem opazil tudi kmečko ženo; kraj železne ograje je postajala in se ozirala v črno omrežje usodnih vrat. Šla je že v leta, bridkost ji je izžela lica, a vendar je bilo v njenem obrazu še nekaj skritega, nedopovedljivega, morda izginjajoči odsev davnega deklstva. Zavita je bila v siv, zaguljen koc, rjavkasto naglavno ruto je zategnila na objokane oči; v naročju pa je tiščala rdečo culico. Mimo je pristopil star gospod, v zlikani suknji, z zlatimi naočniki na debelem nosu. Dobrovoljno se je smehljaj, pritrkovals srebrno palčico po tlaku in se slednjič ustavil na zaokroženem prostoru pred temi vrati. Kmetica s culico se je zdržnila

in ponižno vprašala gospoda z zlatimi naočniki: »Vsaj jih tukaj ven pripeljejo...« »Aha,« se je začudil starec in klecnil z glavo. »Tukaj ven jih pripeljejo, lumpe, falote; ampak ne bo nič, ne bo nič...« je migal s tolsto roko in odstopical naprej. Žena pa se je prestrašila in umaknila nazaj k železni ograji.

Ko sem obšel vnovič vso stavbo, je zopet od tam prišel nov oddelke kaznjencev, zadnji so vlekli neroden, škripajoč voz. Enakomerno so se vpogibavali molčeči, zamišljeni in ukročeni; težki koraki so odmevali na brezčutnem tlaku. Pegast paznik je oprezoval za njimi, sablja mu je brezbrizno otepala po nogah v taktu korakov. Zagledal se je v odmikajoči se voz in mu privajeno sledil brez misli in besed. V predzadnji vrsti pa je stopala poleg bledikastega kaznjence ona žena, očitno njegova mati; dajala mu je piti iz male steklenke, nato mu je skrbno oddrobila kosce črnega kruha, ostalo pa je spravila nazaj v culico, ki jo je sam stisnil pod raševinasto suknjo. Vse to je pa storila s tako priročnostjo in milino, kot more le dobra mati, brez zadrege in sramu, z blagostjo in ljubeznijo. Zdelo se mi je, da vede te nesrečne mladeniče na kraj tolažbe in pokoja, kjer jim bo vse za večno odpuščeno.

Nevede sta tako prispela z ostalimi na križišče. Ko se je oddelke okrenil vzdolž prečne ceste, pa je zapazil mrki stražar, da le ni vse v redu. Pospešil je korak in uradno pregledal vrste... »Kaj pa iščete vi tam, razgovor s kaznjenci je prepovedan,« je zalotil mater s sinom. Zategnil je čepico z vi-

joličnimi našivi globoko na sive in brezčutne oči ter brezobzirno, s sirovim sunkom potisnil presenečenega mladeniča nazaj v vrsto. Žena pa se je osmelila in ugovarjala takemu ravnanju: »Gospod! Moj sin je, ne suvajte ga...« »Nič gospod, še manj pa sin,« jo je zavrnil mož z bridko sabljo. Učeno ji je tolmačil: »Sedaj je naš, postave so nam ga izročile, vi glejte...« Toda žena se je užaljeno zoperstavila in ponovila: »Moj sin je, božja postava ga je dala meni, zanj sem trpela!« Neprijeten molk je legel na kaznjence, le voz je škripal in cvilil. »Če ste ga pa djali pod pečat,« se je v materinskem ponosu kljubovalno zopet oglasila, »pa vedite, da je nad gosposko še ena oblast, radi katere so nam vsem naložene postave, tudi vam, ki ste ga djali v ječo.« Stražar, ki je doslej malomarno pošlusal govorjenje zasoplenih ženske in je morda le brezbrizno skomizgnil z rameni, se je nenadoma okrenil, kot da ga je nekaj picalo. Zgubančil je mesnate ustnice in z osornim glasom zažugal: »Pozivam vas, da se odстранite, sicer...« Žena se je zgrozila in zardela, po vsem licu se ji je potočila solza, velika in grenka za vse tisto, kar se je nabralo gorjupega v njenem žalostnem srcu. Postavila se je tik besnega stražarja, kot da se hoče maščevati. »Proč, sicer vas dam aretirati,« je vnovič zagrozil in se razburjeno vzl po kaznjencih, ki so nebate obstali. Nastalo je prekanje, radovedneži so se nabirali, ženske so lomile roke in godrnjale. Med kaznjenci pa je pritajeno zavalovalo, skrite misli so oživele, nada na svobodo je valala

Takoj za proračunom zakon o inozemskem posojilu

r Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Na podlagi izjav Stjepana Radića in Pribičevića ter njihovih prijateljev prinaša njima prijateljsko razpoloženo časopisje v poslednjem času fantastične vesti o še bolj fantastičnih spremembah, ki da jih je pričakovati v bližnji bodočnosti. Iz teh vesti se najbolj vidi, kaj želi voditelj KDK in kaj bi vse hotela, samo da bi se rešila prekrnega položaja, v katerega sta zašla radi svoje vrtoglave politike. Predvsem mora seveda sedanja vlada pasti, zato da se bo sestavila nova, v kateri bi lahko vsi sodelovali. Kaka naj bo ta vlada in kdo naj bi ji bil na čelu, to je vseeno. Tudi je postranskega pomena, kakšen bi bil njen program, glavno je, da Pribičević in Stjepan Radić zopet lahko delita oblast. To je seveda tak razlog, ki ga nihče ne more vpoštevati, tem manj, ker sta Stjepan Radić in Pribičević v poslednjem času ponovno tako grešila nad temeljnimi linijami naše splošne državne politike, da sta za odgovorno vodstvo državne politike za nedogleden čas izključena.

Na drugi strani moramo pribiti dejstvo, da je položaj vlade soliden in ustaljen. Večina, s

katero razpolaga Vukičević, je močna, v svoji notranjosti konsolidirana in kompaktna. Nezadovoljstvo posameznikov je samo izraz osebnega nerazpoloženja, ki pa pri presoji sedanjega položaja sploh ne pride v poštev. Ako vpoštevamo vse druge momente, lahko na temelju tega vse vesti o kombinacijah in spremembah označimo za pobožne želje Pribičevića in Stjepana Radića, s katerimi pitata in tolažita svoje pristaše.

Tudi vesti o odlaganju skupščine so brez podlage. Vlada nima nobenega razloga, izogibati se parlamenta. Nasprotno, poučeni smo od merodajnih krogov in od ljudi, ki stojijo blizu prvaku sedanjega kabineta, da bo vlada nadaljevala z izvajanjem svojega programa, ne glede na opozicijo in njene želje. 26. marca bo sprejet proračun. Takoj nato pride pred narodno skupščino zakon o inozemskem posojilu ter o stabilizaciji dinarja, nato pa ostali zakoni zaporedno po programu. Skupščina bo delala neprestano, v kolikor bodo odbori dokončali delo na zakonskih predlogih. Parlamentarne počitnice bodo samo za katoliško in pravoslavno veliko noč.

Prehrana našega vojaštva

Pucelj, ki je bil v vladi, ko se je našim fantom v nekih edinicah res slabo godilo, naenkrat skrbi za vojaško hrano - Odgovor vojnega ministra - Za sadilce tobaka

r Belgrad, 21. marca. (Tel. Slov.) Na današnji seji je pred dnevnim redom skupščina najprej razpravljala o resoluciji poslanca Pucelja, ki zahteva preiskavo radi prehrane vojaštva, predvsem s slabim mesom, in pa da se naj daje vsakemu vojaku več sira in mleka. Na to resolucijo je odgovarjal vojni minister general Hadžić, ki je izjavil, da naj bodo poslanci prepričani, da stori vse, da dobi naš vojaštvo čim boljše hrano po kakovosti in količini. Poslanec Pucelj vprašuje, kdaj je bilo boljše, ker poslanec Pucelj zatrjuje, da je bilo boljše prej. Ali je to po njegovem mnenju bilo v Avstro-Ogrski? Glede vsega tega izjavlja, da je izdal pred nedavnim posebno naredbo, katero lahko vidi vsakdo, kdor jo hoče, in ki jo bo predložil skupščini. »Uredba ne bo nič pomagala!« vzklia Stjepan Radić. General Hadžić radi tega medklica revoltiran udari po klopi in zakliče Stjepanu Radiću: »Prosim Vas, gospod Stjepan Radić, da mi dovolite, da govorim. Vi pa kritizirate pozneje.« Stj. Radić ponovno vzklia: »To je parlament!« General Hadžić: »Nisem prišel sem zato, da bi se prepiral z vami, marveč da kot odgovorni minister dam odgovor. Vi pa lahko pozneje, ko bom dokončal, delate, kar hočete.« Stjepan Radić je na te krepke besede takoj umolknil in ni vojnega ministra nič več motil.

Minister nadaljuje, da je izdal naredbo, v kateri pravi, da bo brez izjeme postavil pred sodišče vse tiste, ki ne gledajo na dobro prehrano vojaštva, pa naj bo to komisija, divizijski ali armadni poveljnik. Poleg tega je pred par dnevi poslal načelnika zagrebškega veterinarskega oddelka, da pregleda stanje v Ljubljani in povsod drugod in da ugotovi, kakšno je stanje v tem pogledu. Načelnik je predložil poročilo, iz katerega je razvidno, da se ravna tako, kakor pravi Pucelj v svoji resoluciji. Glede se na to, da dobe vojaki čim več dobre hrane. Glede mleka so težave, ker so krediti, ki so na razpolago, premajhni. Za prehrano enega vojaka se porabi 7 do 8 dinarjev na dan. En vojak dobi 700 gramov mesa. Če je v konzervi 225 gramov. Namesto mesa dobiva 200 gramov sira dnevno in sicer takrat, kadar služi izven vojašnice, ker se ne kuha. Minister pravi, da gleda povsod na čim boljše kakovost hrane. V tem pogledu je stanje v zadnjem času zadovoljivo. Lahko je mogoče, da so ponekod zlorabe in da je ponekod nekoliko slabo. To se zgodi tudi v domači hiši. Naj nihče ne misli, da tisti, ki so na čelu vojske, manj skrbijo za naše vojske, kakor tisti, ki niso v neposredni zvezi z vojsko. Nato minister natančno opisuje, kaj in koliko dobivajo vojaki, tudi glede posebnih do-

klad je predložil amandement, po katerem se bodo lahko vsi prihranki vojske porabili za prehrano, tako da bo v bodočem proračunskem letu v tem pogledu še dosti boljše. Ker je mnenja, da se z ozirom na obstoječ kredit ne more izpolniti to, kar zahteva posl. Pucelj, nujnosti ne sprejme.

Nato je skupščina prešla na razpravo o resoluciji poslanca Smoljana ki se glasi:

1. Finančni minister naj v roku treh mesecev predloži novi zakon o tobačnem monopolu; 2. Postopanje proti osebam okrivljenim prestopkov po sedaj veljavnem monopolnem zakonu za dejanja, ki so bila izvršena do 31. marca 1928 se ustavi, vse že izrečene kazni po starem zakonu pa se razveljavijo; 3. Kupnina za tobak v smislu člena 77 monopolnega zakona se takoj izplača; 4. Na račun te odkupnine izdani predujmi se naj odpisajo; 5. Za leto 1928-29 se povisa kontingent tobačnih sadik v Bosni in Hercegovini za 500 milijonov; 6. Vsem sadilcem se prizna pušilula (tobak za domačo uporabo).

K tej resoluciji je prvi govoril poslanec Smoljan, ki je ostro kritiziral sestavo monopolne uprave in pravi, da so tam sami ljudje, ki ustanove niti malo ne poznajo. Posebno napada monopolnega upravnika, ki nikakor ne bi smel biti upravnik. Njegova zasluga je, da se naš tobak nikakor ne pojavlja na tujih trgih. Iz monopolne uprave se je napravilo strankarsko gnezdo, zato so v njej sami nesposobni uradniki. Poslanec pravi, da je edini posel članov monopolne uprave ta, da veliko potujejo za velike provizije. Stjepan Radić je vzklia: »Te zločince je treba pobesiti!« Predsedujoči Agatonović opominja Stjepana Radića. Stjepan Radić: »Če vi to branite, ste tudi vi zločinci!« Agatonović: »Jaz branim ugled te hiše!« Pribičević: »Turke moramo poklicati, da bodo upravljali našo državo.« Stjepan Radić: »Kemal-paša je obsodil ministra, ki ga je goljufal. Zato je treba, da pride general, da bo obsodil vse ministre. To bi bilo radikalno. Potem bi videli, da bi bilo drugače.« Finančni minister v svojem odgovoru na to resolucijo pravi, da sprejema prvo točko resolucije in bo to vprašanje prišlo pred narodno skupščino. Glede druge točke pa izjavlja, da je nepotrebna, ker je že sam predložil amandement, po katerem se vse te kazni amnestirajo do 31. marca 1928. Ravno tako je vlada sklenila, da se dovoli v prihodnjem letu, saditi tobak v Hercegovini v večji količini, in sicer se dovoli zvišanje za 50 milj. rastlin. Po tem odgovoru je parlament odobril stališče finančnega ministra, nekar je radičevac dr. Krajač še dve uri govoril k finančnemu zakonu.

dal slovenski samoupravi in notranjega ministra radi pooblastil, ki jih imata slovenski samoupravi, češ, da je to slovenski separatizem. Večina je vse te amandmane sprejela, kakor tudi amandmane zdravstvenega, vojnega, gradbenega, železniškega ministrstva in drugih.

Sprejeti so bili vsi od vladne večine predloženi amandmani z večino glasov. Seja je trajala pozno v noč.

Pomembna avdiencia vrhovne vladne koalicije

r Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes ob 5 popoldne je kralj sprejel v avdienco notranjega ministra dr. Antona Korošca. Po avdienci je g. dr. Korošec zelo dobro razpoložen odšel k predsedniku vlade in se z njim dalje časa razgovarjal.

r Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. Velja Vukičević je bil danes od 11 do 12 v avdienci pri kralju. Po avdienci Velje Vukičevića se je v vladnih krogih naglašalo, da bo nadaljeval svoje delo v parlamentu. Poleg tega so znani prvaki iz vladne večine izjavljali, da akcija opozicije in nje-

nih nezadovoljstev ne more biti niti najmanjši razlog za kako spremembo. Vlada smatra, da je položaj stabilen in močan. Kakor smo zvedeli, bo predsednik demokratskega kluba g. Ljuba Davidović jutri sprejet v avdienco.

Prepozno spoznanje in neiskreno vabilo

Belgrajska »Politika« od 21. marca prinaša sledeč odgovor tajnika SLS Franca Gabrovška na ponedeljkovo »Jutro«.

»Poziv, ki ga je naslovil na SLS podpredsednik SDS Ribnikar, ki poziva tudi nas na sodelovanje s KDK, ni prišel nepričakovano in ni nikogar presenetil. Takih ponudb se nam je stavilo že več, ne atere bolj zasebne, nekatere bolj uradne vsebine. Zelo verjetno je, da Ribnikarjeva ponudba niti ne izhaja iz njegove osebne iniciative, marveč da je dogovor med prvaki KDK. Ako je KDK v resnici na tem, da se z nami o katerikoli stvari pogaja, moram reči, da mora poiskati druge pogajalce, kakor pa so sedanji voditelji SDS v Sloveniji. Zelo dobro nam je znano in še tega nismo pozabili, da so bili ravno slovenski samostojni demokrati do najnovejšega časa najrepkejša opora tistega centralističnega in hegemonističnega režima, katerega danes preklinjajo, ker so zleteli iz vlade. Še bolj nam je znano tudi to, da je njihova desetletna politika doživela, vsaj v Sloveniji, popoln polom. To dokazujejo izjave prvakov SDS na nedeljskem shodu v Ljubljani. To je popolna kapitulacija SDS, nočem reči pred nami, pač pa pred idejami in programom SLS, za katerega se je SLS najrepkejše borila baš v tistem času, ko so slovenski samostojni demokrati bili na oblasti. V tem boju je SLS dosegla najsijajnejše uspehe. Težka je torej ironija usode, če se obračajo na naš naslov baš tisti, da jih mi preganjamo v borbi za isti program, ki so ga oni polnih deset let proglašali za veleizdajniški in separatističen. Zato mislim, da je vse dotedaj, dokler se nam pošiljajo pozivi za sodelovanje v prečanski fronti od oseb, v katerih iskrenost na podlagi njihove več nego žalostne in za slovenski narod nadvse škodljive politične preteklosti, nikakor ne moremo verovati. O kakih resnih pogajanjih med nami in današnjimi voditelji slovenskih samostojnih demokratov, ako bi jih SLS sploh hotela voditi, ne more biti niti govora. Tembolj moramo smatrati vsako ponudbo za kakršnakoli pogajanja med nami in današnjimi voditelji slovenskih samostojnih demokratov, četudi v imenu koga drugega, za žalitev naše časti in našega ponosa, pa tudi časti in ponosa vsega slovenskega naroda. Desetletna politika SDS v Sloveniji preživlja danes svoj konkurz. Niti najmanjšega razloga nimamo, da bi reševali politične brodolomce. Z ljudmi, ki niso prizadejali samo ogromno škodo naši stranki, temveč deset in stokrat več celi Sloveniji, ni mogoče prisrčen sporazum, nego samo krhčevneljaven obračun. Mi bomo brez ozira na stališče, ki ga bomo zavzeli nasproti prečanski fronti oziroma nasproti morebitni reviziji uslave, s svoje strani storili vse, da do obračuna tudi pride. Premagani generali slovenskega naroda niso niti najmanj potrebni kot politični voditelji. Če ima Stjepan Radić samo malo pameti, jih ne bo reševal niti on. Ljudje, katere je zadela usoda današnjih voditeljev samostojnih demokratov, se morajo umakniti iz političnega življenja, ne pa se odavati z novo firmo z namenom, da bi se ljudstvu preko tujih ledij nanovo postavili kot voditelji, da bi rešili svoje mandate.«

Trgovina z nabeškimi odloki

V neki vili pri mestu Aix en Provence v Franciji so pred kratkim časom aretirali nekega barona de Gossou. Pečal se je s ponarejanjem odlokov za ločitev zakona, izstavljanjem plemiških naslovov in tujih odlikovanj. Znal je zelo spretno ponarejati akte, pečate in podpise cerkvenih zakonov sodišč. Take odloke je prodajal po dva tisoč frankov. Na ovadbo generalnega vikarja in predsednika cerkvenega sodišča pariške nadškofije msgr. Sabatier, ki je že večkrat opazil, da krožijo odloki, ki ne soglašajo z akti pri cerkvenem sodišču ter je v zadnjem času na konkretnem slučaju ugotovil ponarejanje, so policijski nadzorniki Peudepiece, Paillier, in Jonquez začeli raziskovati in so nazadnje našli osebo ponarejalca. Kako pa poroča »najbolje informirani« in najbolj »pošteni« list »Jutro« o tem? 1. Ponarejevalcu je nadel ime policijskega nadzornika Paillierja. 2. Postavil ga je kot uslužbenca v nadškofijsko pisarno. 3. Piše tako, kakor bi ta baron dobival pristne odloke od rimskega sodišča. Seveda to sodišče po »Jutrovem« znanju občuje neposredno s poljubnimi posamezniki. — »Točno in pošteno« poročanje ali nevednost?

Gre za protisovjetsko organizacijo

Berlin, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Nemški poslanik v Moskvi je v tretjič interveniral pri ruskem zunanjem uradu, da bi dobil podrobnejša pojasnila, zakaj so bili zaprti nemški irženjerji in da bi dosegel, da bi jih smel obiskati uradnik poslaništva ali konzulata. — Sovjetsko časopisje dokazuje in objavlja podrobnosti o tem, da gre za pravo protisovjetsko gospodarsko zaroto in da omrajajo biti krivci kaznovani strogo. Pri teh razkritjih se naslanja na priznanja obdolžencev, ki ne zanikajo namerne sabotaže.

Pogajanja med ČSR in Rusijo

v Praga, 21. marca. (Tel. Slov.) Ko se vrne v Prago sovjetski zastopnik Žoščenko s svojega dopusta, se bodo obnovila češkoslovaško-ruska trgovinska pogajanja v Pragi. Na ruski strani se izgledi presoja optimistično ter se nadejajo, da bo kmalu sledilo tudi priznanje de jure. Predpogajanja so se vršila v Ženevi med sovjetskim zastopnikom prof. dr. Steinom in dr. Benešem. Na teh posvetovanjih se je ugotovilo, da za pogodbo ni načelnih zaprek. Najvažnejša ruska zahteva je bila, da se Rusiji dovolijo največje ugodnosti. Z ozirom na rusko monopolno gospodarstvo zahteva Češkoslovaška gotove minimalne kontingente. S samimi uvoznimi in izvoznimi kontinenti Češkoslovaški ni ustrezno, ker je odvisno od dobre volje monopolne uprave, ali se ti kontingenti izčrpajo ali ne.

v Praga, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Po poslednjih dispozicijah se bodo češkoslovaško-jugoslovanska trgovinska pogajanja zopet začela v mesecu juniju.

Avstrijsko-madžarska trgovinska pogodba

Ženeva, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Avstrijski in madžarski odposlanci so dokončali pogajanja o spremembi avstrijsko-madžarske trgovinske pogodbe in sestavili besedilo pod pogojem, da ga podpiše tudi obojni vladi. Avstrijska in madžarska vlada bosta v najkrajšem času zavzele stališče, da bo nova pogodba čimprej stopila v veljavo.

Sprememba čsl.-francoske trgovinske pogodbe

v Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Uradni komunike poroča o francosko-češkoslovaških trgovinskih pogajanjih, da sta se vladi sporazumeli, da se zadnja trgovinska pogodba zamenja z novo, ki naj temelji na dovolitvi medsebojnih največjih ugodnostih.

Dr. Wirha ne bodo kandidirali

v Berlin, 21. marca. (Tel. Slov.) Volitve v državni zbor bodo predvidoma 20. maja. Centrum na Badenskem tokrat ne bo kandidiral dr. Wirtha temveč bo nosilec badenske liste centruma državni finančni minister Köhler. Da ne kandidirajo dr. Wirtha, se utemeljuje s tem, da je večkrat kršil disciplino stranke.

Profesor - morilec Savorellia?

v Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je bil v Parizu aretirani profesor Bornieri, ki je osumljen, da je umoril Savorellija. Kmalu nato so ga predstavili prijatelju umorjenega, ki je v času atentata bil pri Savorelliju. »Roumer« objavlja senzacionalen članek, da je Savorelli postal žrtev fašistične organizacije v Franciji. Fašistična »Ohrana« je policijska organizacija, ki deluje v Parizu v varstvu italijanskega poslaništva in konzulatov in ki z metodami vohunstva in korupcije nadzira v Franciji živeče Italijane. Če je treba, se ne straši niti umora. Med emigranti ima mnogo tajnih agentov, ki mnogokrat niti ne poznajo svoje naloge. Če se »Ohrana« hoče znebiti takega sodelavca, ga denuncira po drugih agentih, s čimer pridobi le-ta kredit v taboru protifašistov. Na ta način je pojasniti tudi umor Savorellija. Vsekakor je on žrtev fašistične organizacije v Franciji.

Kmetijski punt v Nemčiji

Berlin, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Pretnje kmetске zveze namško-nacionalni stranki zavzemajo vedno širši obseg. Vlada je dobila poročilo, da so kmetje hoteli pobiti davčnega eksekutorja. Vse časopisje se bavi z nemško agrarno krizo, ki sicer dejansko obstoja, je pa v prvi vrsti volilni manevar nemških nacionalcev. Finančni minister dr. Köhler je ostro nastopil proti taki taktiki, ki da je nevredna vsake kulturne in pravne države. Socialno demokratska stranka je vložila interpelacijo, v kateri ugotavlja, da kmetška zveza že dolgo časa hujska proti pruski vladi. Razne poljske delavce, zaposlene v poljskih obratih, silijo nacionalci k demonstracijam proti vladi. Vlado pozivajo, naj pokliče krivce na odgovornost in naj vzpostavi red. Finančni minister dr. Köhler je odgovoril, da je v teku že mnogo procesov. Ko so hoteli v vrtislavskem okraju izvršiti prisilno dražbo, se je zbralo nad tisoč kmetov, ki so v vpitjem in prepevanjem pesmi preprečili postopanje. Vojtaštvo je bilo pripravljeno in ni dosti manjkalo, da ni prišlo do krvavega pokolja.

13 smučarjev zasutih

v Salzburg, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Na Sonnblicku je danes ponesrečilo 17 dunajskih smučarjev. Ko so z Sonnblicka odhajali v plansko kočjo Kolm-Sagurs, jih je zadela lavina ali pa previseči sneg. Zasutih jih je 13, samo štirje so se mogli rešiti v imenovano kočjo. Na kraj nesreče so takoj odšli rešilni oddelki, vendar ni mnogo upanja, da bi mogli ponesrečence odkopati žive.

Radić napada s'ovenski oblasni samoupravi

r Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Na seji vladne večine finančnega odbora so bili tekom današnjega dne sprejeti razni važni amandmani, s katerimi se daje železniškemu ministru kredit 25 milijonov dinarjev za nezadostne kredite v proračunu, posebno za plačevanje 20 odstotnih doklad. Taksa za vozove se zniža od 200 na 100 Din, oziroma od 500 na 200 Din. Pravosodni minister se s posebnim amandmanom pooblašča, da lahko nastavi pomožno pisarniško uradništvo. Dovoljuje se amnestija za carinske in monopolne prestopke, izvršene do 31. marca 1928. Dalje je sprejel amandman, da ministri, narodni poslanci in državni uradniki ne morejo biti člani delniških družb in bank, kakor tudi ne tistih ustanov, nad katerimi izvršuje država neposredno kontrolo. Poleg teh amandmanov je vlada sama predložila več važnih amandmanov, o katerih je finančni odbor razpravljala na popoldanskem seji. V razpravi o amandmanih je govoril samo Stjepan Radić, ki je govoril o problemu samouprav. Pri tej priliki je zelo napa-

Lepota v življenju žene.

V življenju žene je lepota odločilna za njeno srečo in usodo. Prijetna je čista in nežna polt, zato naj vsaka žena uporablja Nivea-cremo, ki da koži to po kravi dobi uporabo mladostne svežosti.

Nivea-crema

najske ceste opazili, kako dirja v največjem galopu po cesti konj z vozom, dočim voznika ni bilo nikjer. Konj se je ustavil šele na koncu Gradišča, kjer je hotel zaviti na Rimsko cesto, pa se je pri tem zadel ob pločnik in padel. Konja so dvignili, neki delavci in ga oddali v Figovčev hlev. Ugotovili so, da je konj last konjskega trgovca Franceta P. Gospodar je pil v Vodnikovi gostilni v Zgornji Šiški, konj pa mu je medtem ušel in predirjal skoro tri kilometre dolgo progo sam, ne da bi ga kdo mogel ustaviti.

© Kristolič-Bučar: Bluze, otroške obleke!

V soboto (24. t. m.) ob 8 popoldne v operi
ŠEKSPIRJA: JULIJ CAZAR
Igrajo dijaki I. drž. gimnazije.

Maribor

□ Nikar ne zamudi sreče, ki te čaka v nedeljo popoldan, ko bo žrebanje druge stadijske loterije. Ker je srečk le malo število, se podvija, da dobiš za 10 Din moderno vilo ali pa tudi kak drug krasen dobiček. V Mariboru dobiš srečke v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila in pri blagajni Zadrugne banke.

□ Autošola za šoferje. Mariborski veliki župan je inž. Ferdinandu Fridau dovolil koncesijo za prvo avtošolo v Mariboru. Poučevati mora g. inženier sam v zmislu od velikega župana odobrenega poslovnika. Tečaj bo trajal vsakokrat štiri tedne. Šoferjem pa se ne smejo izdati spričevala, ampak le potrdilo, da so ta tečaj obiskovali.

□ Vzpenjača na Pohorje. O zgradbi vzpenjače izpod podnožja Pohorja na vrh do Mariborske koče se govori že dalje časa. Kakor kažejo vsa predznamenja, bo prišlo že letošnje pomlad do gradbe vzpenjače in bo že letos mogoč prevoz. Celotno podjetje je v rokah inozemske tvrdke, ki je že kupila prehod za vzpenjačo po Reiserjevem posestvu. Častno predsedstvo celega podjetja je prevzel g. oblatni predsednik dr. Josip Leskova. Prevažale se bodo predvsem osebe in v izven sezonskem času les ter drva. Ko bo enkrat dograjena vzpenjača, bo zgrajena tudi mestna občina na primernem kraju na Pohorju okrevanje za mestno šolsko

Varujte se hripe!

Najboljše varstvo proti hripi, škrahtu, difteriji, angini, influenci in prehladu nudijo vam prekužene

ANACOT-PASTILE
DR. WANDER

Nobena hila ne bi smela biti brez njih! Cena jim je tako nizka, da so vsakomur dostopna. Čuvajte se manj vrednih preparatov ki v novjšem času po-nemajo Anacot-pastile.

Cjubiljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 22. marca: MLADOST. Premiera. Premierski abouma.

Petek, 23. marca: NEDELJSKI ODDIH. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 22. marca: Zaprti. (Generalka.)

Petek, 23. marca: LADY X. Opereta. Premiera. Premierski abouma.

PASJON. Iz tehničnih razlogov se mora preložiti premiera na 1. april. Radi tega se spremeni dramski reinterar v toliko, da se igra v soboto 24. t. m. popoldne »Snežulčica in Skratje« po nizkih cenah (od 10 Din navzdol) in zvečer Rostandova komedija »Cyrano de Bergerac« tudi po nižjih cenah izven abonmaja

Mariborsko gledališče

Četrtek, 22. marca ob 20. uri: DVA BREGOVA. Ab. D. Kuponi.

Petek, 23. marca: Zaprti.

Sobota, 24. marca ob 20. uri: ORLOV. Ab. C. Kuponi.

Nedelja, 25. marca ob 15. uri: DOBRI VOJAK ŠVEJK. Kuponi. — Ob 20. uri: URB GROF CELJSKI. Prvič izven.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Udeležba za vse obvezna. — Pevovalja.

Širša odborova seja »Slovenske Siraže« se vrši v petek, dne 23. marca 1928 ob štirih popoldne v

deco, katero je pošiljala doslej med počitnicami na morje.

□ Ekshumacija in obdukcija. Kakor smo že napovedovali, se je vršila 20. marca popoldne v mrtvašnici pobeškega pokopališča obdukcija izkopane Kelčeve žene, ki je bila pokopana 5. maja 1927. Obdukciji je prisostvovala sodna komisija, zdravniki in nekateri odličnejši radovedneži. Truplo je bilo še čudno dobro ohranjeno. Želodec so poslali v Ljubljano v svrhu preiskave; ali je umrla Kelčeva res na posledicah zastrupljenja s strihninom.

Celje

□ Proslava materinskega dne se vrši v nedeljo, dne 25. marca na praznik Marijinega Oznanjenja v Celju v Narodnem domu ob 4 popoldne. Proslavo aranžira celjsko Kat. prosvetno društvo. Namen proslave je predvsem, da pogledamo enkrat vsaj za hip v brezbrežno morje materinskega bogstva in da našim materam v hvaležnosti pripravimo nekaj svetlih trenutkov. Na sporedu proslave je petje, deklaracija, simbolična vaja, igra in govor. Vstopnice za to pomembno prireditve, ki naj bi v ostalem imela kolikor mogoče domač in preprost značaj, se prodajajo v Slomškovi tiskovni zadruzi.

□ »Pasijon« ali »Kristusova trpljenje in smrt« vprizori celjsko mestno gledališče v soboto, dne 24. t. m. ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 25. t. m. ob 4 popoldne. Veličastna drama bo vprizorjena po Deutsche besedilu, ki ga je oskrbel pisatelj F. S. Finžgar.

□ Parcelacija Ježovnikovega travnika. Socialistom v okoliški celjski občini pripravila stalno mnogo nepotrebnih skrbi parcelacija tako zvanega Ježovnikovega travnika. Njihovo neprestano vplje bi morda lahko v nepoučeni javnosti zbudilo vtis, kot da se večina v okoliškem občinskem svetu za to socialno važno vprašanje ne zanima dovolj. Dobili so v tej stvari že ponovno temeljit odgovor od okoliškega župana. Danes jim lahko postržemo še z obvestilom našega poslanca g. dr. Hodžarja, ki nas s pismom z dne 19. t. m. obvešča, da je prošnja za dovoljenje odčituje tako zvanega Ježovnikovega travnika v svrhu zidanja delavskih hišic od ministrstva za agrarno reformo ugodno rešena. Ugotovljamo, da so socialisti skušali s to zadevo kovati kapital za svoje partijske cilje še prošlo nedeljo na občinski seji in da je med tem SLS sama stvar delavstvu v prid uredila.

Dopisi

Ptuj

□ Orlovska akademija dne 19. t. m., ki jo je priredil tukajšnji Orel, je izvrstno uspela. Povdarjati je treba, da je bil to prvi nastop Orlov in Orlic ter naraščaja iz našega mesta. Spored se je vršil točno in v najlepšem redu. Ugačale so zlasti skupinske vaje članov, simbolične vaje članice Vera, upanje in ljubezen ter skupinski nastop naraščaja Mladi vojaki. Tudi pevске točke, pri katerih je sodelovalo pevsko sta našli obilo priznanja. — Mestno gledališče je bilo natrpano polno in smo opazili med gledavci g. sreznega poglavarja sv. Voncino, g. mestnega župana Brenčiča s soprogo, g. prosv. inspektorja dr. Kotnika s soprogo, pred. gg. gvardijana Polonija in Vouka ter druge odlične osebnosti. Tudi ptujski Orel se dviga. Poleti bo na športnem igrišču nastop Orla ptujskega okrožja.

□ Lurška pastirica se prihodnjo nedeljo 25. marca ponovi. Igra je uprizorila predpreteklo nedeljo tuk. dekliška Marijina družba z velikim uspehom. Vabimo vse k tej lepi nabožni igri.

Trbovlje

□ Invalidi imajo svoj redni občni zbor v nedeljo 25. marca ob 3. pop. v gostilni ge. Forte.

□ Slab sejem sv. Jedert. Prignalo se je 5 parov volov, 1 bik, 12 krav in 1 telica. Prodalo se je pa 1 par volov, 1 telica in 7 krav. Radi mraza tudi kramarjev kakor tudi kupcev ni bilo toliko, kot jih je navadno na tem sejmu.

□ Človekoljuben sklep za starostpokojece. Na torkovi seji ubožnega odseka na občini se je sklenilo, da bodo dobivali rudniški kronski upokojeenci stalno mesečno podporo in sicer vsi, ki imajo domovinsko pravico v Trbovljah in ki so brez premoženja. Dobivali bodo: oženjeni z otroci po 50 Din in samci brez otrok po 30 Din na mesec. Za starostpokojece se bo vodila posebna lista in ne bo v zvezi z listo občinskih ubožcev. Do sedaj se je prijavilo 240 starostpokojevcev. Posebej bodo dobili vpokojeenci še za Eožič in Veliko noč po dvojno podporo. Da se tudi občinski ubožcem, ki prebivajo že veliko let v občini in nimajo domovinske pravice, pripomore do trajne podpore, naj taki zaprosijo za občanstvo in se jim bo podpora nato podelila. Za ubožce, ki ne dobivajo mesečno po 30 dinarjev, se je na seji sklenilo, da se jim podpora zviša do te vsote oziroma na 50 Din.

prostorih slov. kat. akad. starešinstva na Miklošičevi cesti 7. pritišče. Ker so na dnevnem redu zelo važna vprašanja našega narodnoobrambnega dela doma in na tujem, prosimo zanesljive in točne udeležbe. — Odbor.

Sv. Krištof v Ljubljani. Danes ob pol osmih je v prosveti tretje zdravstveno predavanje. Govori gospod Puhar. Vsebinjo bodo pojasnjevale filmske slike. Člani naj privedejo s seboj še druge goste. Ponovno opozarjamo naše občinstvo na večernim predavanjem, ki se vrši nočjo v večini dvorani hotela Union. Predava g. Ante Gnidovec o II. zimski olimpijadi in o tekmovalnih naših zimskih sportnikov v St. Moritzu. Predavanje spremlja okoli 100 skopičnih slik, s katerimi bo predavatelj pokazal zanimivosti teh tekmovalnih in zimске lepote Švice. Vstopnice se dobe v predprodaji pri tt Gorec in od pol 8. ure dalje v Unionu. Začetek je točno ob 8.

Pevski zbor »Sloga«. Današnja vaja odpade; prihodnja se vrši v ponedeljek 26. t. m. ob pol 8 v društvenih prostorih za ves zbor. Važno! Zborovodja.

Redni občni zbor Školskega društva javnih nameščencev in upokojevcev kmetijske SHS v Ljubljani se bo vršil dne 24. marca ob pol 8 zvečer v kleti I. del. konz. družba. Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobritev zapisnika rednega občnega zbora; 2. poročilo načelnika nadzorstva in strokovnega odbora; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. Ako bi občni zbor ne bil sklenjen ob napovedani uri, se bo vršil pol ure pozneje ob vsakem številu članov K občini udeležbi vabi odbor.

Madinski dom, Kodeljevo. Jutri nas povede g. prof. dr. M. Slavič v Egipt, na Sinaj in v Sv. deželo. Zanimivo predavanje bodo pojasnjevale skopične slike. Začetek točno ob 8. zvečer.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani opozarja ponovno svoje člane in vse ostale gg. kolege na znanstveno mesečno zborovanje, ki se vrši v četrtek, 22. marca t. l. ob 6. uri pop na kirurškem oddelku. Predavata g. asistent dr. L. Kramarič (Ulcus ventriculi in operativna indikacija, demonstraci-

Metlika

Pomlad se je nekako s sv. Jožefom spet vrnila. Sicer še malo drži neprijetna burja, pa vendar se čuti to posebno danes, ko je sejem in bi ljudje prezebali. Udeležba tudi ni taka, kakor je bila navadno na Jožefovski sejmu. To je vse preveč sejmov. 10 jih je bilo, pa so upeljali 11. in 12. Bog ve iz kake koristi. Morda to čutijo gostilničarji, ali morda mestna oziroma gospodarska blagajna, ako placovina kaj prinese.

Dvodnevni gospodarsko-politični tečaj se je prav dobro obnesel. Ljudje, ki so se ga udeležili, so bili prav zadovoljni. To je bilo videti takoj prvi dan, ko so vztrajali od pol 8. pa do pol 3. popoldne nepretrgoma. In udeležba drugi dan je bila potem številnejša, kakor prvi dan, kar je bilo gotovo znamenje zadovoljnosti poslušalcev. Posebno vezelo so pozdravili v svoji sredi predednika oblatne skupščine g. dr. Marka Natlačenca. Kmetiska zveza je prav hvaležna vsem gg. govornikom.

Kočevje

Mrtvega so našli pred dvema mesecema gospoda Josipa Šeška, in sicer v okolici Kosovske Mitrovice, kjer je zadnje čase živel. Smrt ni pojasnjena. Umrl je bil svoj čas zel opomembna osebnost v Kočevju in je izbral v tukajšnjem javnem življenju veliko vlogo. Zapuščena žena in štiri nepreskrbljene otroke. Družina živi v Kočevju.

Kako se v tovarni kvarijo dekleta. V tekstilni tovarni delajo zopet po 12 ur. Dekleta iz Male gore in okolice, ki morajo v tovarno hoditi, da si kot postrežnice brezstranim strojem zaslužijo vsakdanji kruh, ostajajo v njej dolgo v noč in preko noči. To tudi od sobote na nedeljo. Veliko bo povedano, če rečemo, da pomešane med moške. Ta obžalovanja vredna dekleta, ki za njih ni nedelja dan počitka in molitve, so izpostavljena vsem mogočim nevarnostim. Treba bi bilo misliti, da se omogoči tem delavkam in delavcem nedeljska služba božja. Slovenske dekličke in ženske Marijine družbe tudi še zdaj ni! Merodajni činitelji, v smislu socialnega čuta ukrenite potrebne korake!

Črnomelj. V »Jutrac« od srede nekdo med drugim mlo tožl, da je gosp. okrajni glavar prepovedal na pepelnico sredo »stari običaji: pokopavanje pusta. Poštini Črnomelci poudarjamo, da bo stvar jasna, da stvari kakor prafancija s križem in obsojanja vredni kravali na pustni torek, ki so bili tudi povod te prepovedi, niso naš običaji; pač pa morda jutrovski.

Ukazi

(Prosto po Prečernu.)

Da ne smem, si ukazala,
k Faimostru hoditi pil',
zved'la deklica si zala,
kako znam jaz žejen bil'.

Da ne smem, si ukazala,
razposajen nikdar bil',
od tedaj, oj Špela zala,
kakor kužek sem polil'.

Da ne smem, si ukazala,
čez Glavnjačo se jezil',
tvoje želje, dekle zala,
niso bile bob ob zid'.

Da ne smem, si ukazala,
se z lizolom zastrupil',
ni nevarno, dekle zala,
zame je le dinamit'.

Moram da, si ukazala,
srečk stadionskih ti kupil',
zved'la deklica boš zala,
kako znam se pokoril'.

Zraven si mi ukazala,
da te moram poročiti',
bogal, deklica bi zala,
a kvartirja ni dobil'.

Vilo mi iz nič ustvari
a' potakaj, da kredit
kije dobim, ker le z denarji
vile se dajo graditi'.

Da ni treba, ukazala
si, denar okrog lovit',
ker bi s par kovači dala
Vila Stadion se dobit'.

Prav imaš, preljuba Špela,
lo pač mora se zgoditi',
da se bora kmalu vzela,
srečk si morava kupiti'.

je) in g. primarij dr. Fr. Derganc (Spoznavnokritična medicina, I. poglavje, materijalizem).

Maribor.

Krčkonska ženska zveza za Maribor in okolico ima dne 25. marca ob 6. cerkevno pobožnost s skupnim sv. obhajilom v stolnici. Popoldne ob 5 sv. blagoslov z darovanjem. Članice in podporni člani se vabijo k udeležbi.

Ljudska univerza. V ponedeljek 2. aprila nastopi v Mariboru ljubljanska koncertna pianistinja Jadviga Poženejova, ki je s svojimi dosedanjimi nastopi vzbudila največje zanimanje in priznanje. V bogatem vzporedju so zastopani po večini francoski klavirski skladatelji.

Ostali kraji.

Doi. Logatec. Proslava »Materinskega dne« priredi tukajšnje Prosvetno društvo. Na sporedu so izbrane točke, alegorične slike, deklaracije, petje in lepe simbolične vaje. Ker je ta proslava namenjena predvsem našim dragim materam, da jim s to proslavo osladimo njih trpljenje in jim pokažemo, da znamo ceniti njih delo in skrb za nas, zato vsi, ki umevate veliko delo materinstva, zlasti, ve drage matere, udeležite se gotovo.

Prosvetno društvo v Ljutomeru ponovi še enkrat »Pasijon« dne 25. marca za domačine in sosedo.

Naše dijaštvo

Zarjani! Sestanek, ki se radi tehničnih ovir v soboto ni vršil, bo drugi ob 8 v Akad. domu. Za Zarjane obvezno, člani bratskih društev prijazno vabiljen!

Na rednem občnem zboru J. A. K. D. Dantec v Zagrebu je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Jernejec Peter, cand. forest.; podpreds. Pokorn Miklo, cand. med.; tajnik Funkl Alojz, cand. forest.; blagajnik Karlin Franc, stud. vet.; knjižničar Jakelj Gregor, stud. vet.; gospodar Podpečan Alojz, stud. techn.; revizorja: Magajna Bogomir, cand. med., Malenšek Slavko, cand. vet.



Prisel je v posteljo
ko so ze petelini peli in ko se
je zbudil, bolela ga je glava, slabo
mu je bil. 1-2

Aspirin

mu bodo olojšale težkoče.
Zahtevajte pa vedno originalni
zamot »Bayer«,
ki se spozna na
modro-belo-
rdeči varstveni
znami-
ki.



Sporti

Nadaljevanje prvenstvenih tekem LNP. V Ljubljani se odigra prihodnjo nedeljo, 25. t. m. IV. kolo pomladanskih prvenstvenih tekem. Sestanejo se ZSK Hermes s SK Slavijo ter SK Ilirija s SK Jadranom. Igra se na prostoru SK Ilirije, le rezervna prvenstvena tekma Hermes-Slavija se vrši dopoldne na igrišču SK Primorja. — V Mariboru igra v nedeljo 1. SSK Maribor ter SK Svoboda.

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Današnji trening skupine I se vrši ob 18.30 v Količju. Jutri ob 16. ure dalje trening na igrišču za obe skupini. — V nedeljo prvenstvena tekma z SK Jadranom za 1. mesto in za rezervno. — Načelnik.

Motoklub Celje sklicuje za nedeljo dne 25. marca t. l. svoj 1. redni občni zbor, ki se bo vršil v Celju v rdeči sobi v Narodnem domu ob 10 popoldne z običajnim dnevnim redom.

Klub slovenskih kolektorjev v Celju sklicuje članski sestanek za četrtek, dne 22. marca ob 8 zvečer v hotelu »Balkan«. Prosimo polnoštevilne udeležbe od strani članstva. Dostop pa imajo tudi nečlani, ki se zanimajo za kolektorski sport. — Odbor.

NOGOMET.

K večeršnjemu poročilu o nogometnih prireditvah preteklo nedeljo in praznik pristavljamo še posebno poročilo o tekmah v Mariboru ter izide važnejših tekem v tuzemstvu in inozemstvu.

SK Maribor—SK Ptuj 13:1. 5:0. Maribor je predvedel v Ptuj igro, ki je že dolgo nismo videli pri njem. Igral je vseskozi vzorno ekshibicijsko igro, proti kateri se Ptuj nikakor ni mogel uveljaviti in dosegel le časten gol, ki je pa zares samo le »časten«.

SD Rapid—SK Železnikar 2:1. 2:1. Rapid lahko govori o veliki sreči, da ni podlegel Železnikarju, ki se je boril z vseni močmi za zmago. V prvem polčasu je Rapid še odgovarjal, dočim je bil v drugi polovici Železnikar v stalni premoči. Ponesrečena postava Zel. je mnogo zakrivila, da si moštvo ni moglo priboriti sicer zaslužene zmage. Pregrupacija v drugem polčasu je nekoliko pomagala, toda od neverjetne smole preganjani Zel. nikakor piso mogli doseči boljšega rezultata.

SK Maribor—SD RAPID 1:2. 1:1. Z zmago Rapida nad Mariborom se je Rapid rlasiral v pokalni finale, ker je z gotovostjo računati, da bo zmagal nad Celjani. Rapid je imel dva srečna dneva zaporedoma. Sicer je v ponedeljek igral neprimerno boljše kot v nedeljo, vendar mu je princemogla k zmagi v veliki meri smola Maribora. Rapid je predvedel ostro igro, ki je mestoma postajala nevarna. Kot celota se i oid ni izkazal, pač pa so posamezni igralci predvedli nekaj lepih natez. Dobro je delovala obrambna trojica. Požrtvovalna sta bila tudi oba stranska krilca. Srednji krilec igra precej nekoristno in ostro. V napadu je bil kakor vedno najopasnejši Paulin. Publike je bilo malo.

V Zagrebu so igrale v nedeljo same prvenstvene tekme. Med prvorazrednimi je Hašk v slabši igri zmagal nad Derbyjem z 2:0. Gradjanski nad Viktorijo s 7:1 ter Concordia nad Croatia s 4:1. — Prihodnjo nedeljo igra odločilno tekmo za letošnje podzvezno prvenstvo v Zagrebu Gradjanski in Hašk.

V Beogradu je prvenstveno tekmovalje že zaključeno, kot smo že poročali. Preteklo nedeljo je gostoval tamkaj madžarski klub Sabaria, eden naših močnejših madžarskih klubov. Podlegel je Belgr. SK-u z 2:5.

V Pragi je Viktorija Žitkov porazila Deutsche FC s 3:1. Sparta (Kladno) pa CAFK s 4:2.

Na Dunaju je mednarodna tekma med praško Slavijo in dunajsko Admoro prinesla zmago domačim v razmerju 2:1. — Prvenstvene tekme: Simmering-Sportklub 4:2. Hertha-Austria 1:0. Rapid-FAC 5:4. Hakoah-Wacker 1:0.

V Budimpešti je praška Sparta podlegla Hungariji z 2:5. (Belgr. SK je teden dni prej podlegel Hungariji s 0:5). — Prvenstveni izidi: Kisepeť-Vasas 2:0. Attila-FC 33 5:1. FTC-Bocskay 3:2. 3. okraj: Bastya 2:0.

V Berlinu je odločilni prvenstveni tekmi med Hertho in Tennis Borussia prisostvovalo 40.000 gledalcev. Rezultat 2:1 za Tennis Borussia.

Ugodni nakup

priporoča se Vam za spomlad

Jos. Snoi, manufaktura
Ljubljana, Prešernova ul. 3
Velika tihara!

Darovi

Slovenski Strazi so darovali: Mohorjani župnija: Gor. Logatec 30 Din, Sv. Jedert 25 Din, Laško 305 Din, Sela pri Kamniku 28 Din, Sv. Peter pri Mariboru 100 Din, Begunje pri Lescah 25 Din, Sv. Magdalena v Mariboru 400 Din, dekanjski urad v Trebnjem 81 Din, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu 110 Din, Banka Slavija v Ljubljani 100 Din, Ljudska posojilnica v Škofji Loki 100 Din, Jadransko-podunavska banka, podružnica v Ljubljani 100 Din.

Iskreno se zahvaljujemo za poslano podporo, vse zaostale č. gg. poverjenike pa naprošamo, da nam vpošljejo nabrane zneske Mohorjanov. Omenjene zavođe, ki podpirajo naše narodno-obrambno delo, najtopleje priporočamo. — Slovenska Straza.

Sveta življenje in vrvenje

Korupcija v Ameriki

Bivši major Chester P. Mills popisuje v »Colliers The National Weekly« svoje delo, ko je bil imenovan v letu 1926 za prohibicijskega upravitelja mesta New York, Long Island in Staat Connecticut, vzroke, zakaj je iz službe izstopil. »V enem letu po mojem imenovanju so mi svečano zagotovili, da se ni treba bati vmešavanja od strani politikov in naj delam po dobri veri in službi. Kmalu pa sem moral nastopiti proti nerabljivim in podkupljivim uradnikom, proti pivovarnam in žganjarnam, ki so delale brez dovoljenja. Pri vsem tem me je nadzirala politika. Hotel sem odstraniti najslabše štiri uradnike. Prvega sem zasačil, ko je ravno pil. Hotel sem zapreti lokal, a se je že oglašil telefon, ki mi je zapovedal, da lokala ne smem zapreti. Drugega sem ujel na krivi prisegi, ko mi je zatrjeval, da nima žganjekuho in drugim alkoholnimi obrati nikakega opravka. V resnici pa je bil sam družabnik nedovoljenih alkoholnih obratov. Tretji je bil obtožen, da je dobil 500 dolarjev za to, ker je o svojem okraju ugodno poročal. Četrtemu so podkupovanja nesla letno 40 do 50 tisoč dolarjev.

Ker sem take uradnike odslavljal, so me pozvali v Washington, kjer so mi kar naravnost povedali, da se moram ozirati na politiko, da je zame najbolje, če z njo sklenem mtr in nastavim odslavljen uradnike. Tako sem imel vezane roke, četudi sem odkrival dan za dnem največja tihotapstva. Moj prijatelj me je povabil nekega dne k sebi in mi v imenu drugih prijateljev ponudil 2000 dolarjev tedensko, če bom vnaprej povedal, kdaj bo prišla kontrola. Drugi so mi obljubili, da mi je odprto mesto guvernerja, če se malo oziram nanje. Podkupovalnih poskusov je bilo polno od vseh strani. Nekeč mi je v hotelu, kjer sem stanoval, stavila povabilo elegantno napravljena dama. Nič hudega sledeč sem jo v svojo razgovora vzel v svojo sobo, a v istem trenutku sta bila že dva policijska uradnika za mojimi petami. Končno sem bil tožen, da zanemarjam službo. Predlagal sem, da naj se uvede proti meni disciplinarno postopanje. Detektivki so prebrskali moje življenje prav od zibelke, a sem bil končno oproščen. Danes lahko trdim, da ne pretiravam, če pravim, da je 75 uradnikov, ki čuvajo nad alkoholom, podkupljivih, da imajo na svoji strani kakšnega vplivnega politika v zbornici ali senatu. Tem

se seveda ni treba bati, da bi, če pride do afer, izgubili službo.

Meni so končno ponudili visoko napredovanje, kjer bi bil lahko mirno živel. Jaz sem mesto odklonil in tako je nad menoj zmagala politika.



Amerikansko avijatičarko Ruth. Elder, ki je preletela pot iz Amerike v Evropo, je odlikoval španski kralj z redom »viteza španske častne legije«.



Kako študirajo Arabci. — Slika nam predstavlja arabsko šolo v Kahiri.

Le nobene palače

Društvo narodov je neslovesna zadeva in taka naj tudi ostane. Časnikarji pravijo: Zaboga le nobene palače! Kajti potem nastanejo činovniški razredi, pisane vrvice, preko katerih se navaden zemljan ne sme ganiti; treba bi bilo vlagati prošnje, čakati po predsobah, da bi kdo prišel do ministra. To pa bi bilo strašno, to bi bil konec demokracije Društva narodov. Društvo narodov, temelječe na kompromisih, Društvo narodov, nastopajoče previdno in skromno, demokratično, to Društvo narodov dejansko ne spada v palačo.

Tako kramlja o Društvu narodov poročevalec »Frankf. Ztg.«.

Borze za človeško kri

Odkar je zdravniška znanost odkrila, da se more v določenih slučajih človeško življenje rešiti ali vsaj podaljšati, ako se bolniku vbrizga kri zdravega človeka, so se po vsem svetu začele ustanavljati takojimenovalne Zveze krvnih bratov, katerih člani so vedno pripravljeni, da dajo del svoje krvi za trpetega sobrata. V Ameriki so pa zgrabili stvar čisto s trgovskega stališča in ustanovili krvno borzo, na kateri se delajo kupčije s človeško krvjo prav na isti način, kakor na drugih borzah s petrolejem. Za 100 kub. centimetrov krvi se plača 10—15 dolarjev, kakoršen je pač kurz. Posebno dijak, ki prakticirajo v bolnicah, si morejo z oddajo svoje krvi zagotoviti znatne postranske dohodka. Kajti zdravemu človeku se more na leto brez škode 10—12krat puščati kri. Toda tudi v Ameriki ne manjka idealnih ljudi, ki so vedno pripravljeni dati del svoje krvi brezplačno bližnjemu v korist. Tako se je nedavno, ko je bilo treba rešiti življenje otroka nekega tovarniškega delavca, oglasilo vseh petsto delavčevih tovarišev in nad tisoč delavcev iz drugih tovarn, da si dajo vzeti kri — brezplačno seveda. V New Yorku je neki 45letni delavec, ki si je dal v zadnjih 14 letih 71krat vzeti kri za bolnike; vsega so mu vzeli 40 litrov krvi. Nikdar ni hotel sprejeti za svojo žrtev niti vinarja odškodnine. V ljudskih slojih viteštvo še ni izumrlo.

Kako naj se brijem?

V Parizu je pravkar izšla knjiga o »Brivski umetnosti« »L'art de se raser«, ki jo je spisal Georges Maltet. Ni to nikak roman, marveč resnično čisto strokovna knjiga. Pisec mora biti pravi umetnik v britju, ki ga opisuje z največjo natančnostjo, takorekoč z ljubeznijo.

Maltet pravi, da se 90 do 95 odstotkov moških napačno brije, in vendar je pravilno britje — pravi — predpogoj sreče! Britje, to je prava majhna drama — morilno orodje spada vsekakor zraven in marsikdaj tudi kri. V čem pa je skrivnost pravilnega britja? Ne v brivski klini, marveč v miljenju. Le-to se mora vršiti sledeče:

Poraščeni mož se postavi pred ogledalo, pomoči roke — ne čopič! — v mlačno vodo in zmocni skrbno in obilo kocičasti del svojega obraza. Nato vzame suho milo in se nemili, potezajoč milo proti kocičam. Potem vzame čopič, ga zmocni, iztisne iz njega odvisno vodo ter začne z njim v enakomernih, lahkih kretnjah mazati namiljeni del obraza. Ko je to dobro opravil, se začne briti. Po vsakem britju mora klina 4—5 dni počivati, da imajo molekuli jekla čas, da se zopet uredijo in vrnejo v svojo prvotno lego. Kdor ne verjame — naj poskusi!

Tretji element v Ženevi

Ženeva sestoji iz treh elementov: iz delegacij, ki tvorijo svet in skupščino, iz tajništva in iz časnikarjev. Delegacije so na sumu prostozidarskih teženj, o tajništvu, čegar načelnik je angleški katoličan, se govori, da je do stopno katoliškim vplivom, časnikarji pa trdijo o sebi, da so — nevtralni. In da so prav za prav največja sila v Ženevi. Drugi sicer vladajo svet kakor pač najbolje vedo in znajo, toda časnikarji stoji nad njimi, kajti morejo jih kritikovati. Časnikarjev pa ne more nihče kritikovati. Oni pišejo, brzojavljajo, telefonirajo, kar hočejo in večkrat nastane iz vsega največja neumnost, toda nikogar ni, ki bi jim to dokazal. Citatelji pač vse radi verjamejo in stvar je za časnikarje silno enostavna. Če se vrši namreč med Stresemannom in Briandom tajen sestanek, potem je naravno, da morajo časnikarji natančno vedeti, kaj sta se pogovarjala in morajo to javiti svojim listom. Slabi časnikarji bi bili drugače! Včasih seveda postane stvar le predebela, tako da bi se pod njo skoraj potrgale brzo-

javne in telefonske žice. Toda vseeno — kdo pa jim kaj more! Pogovor je bil tajen in oba neposredno prizadeta morata molčati.



»Gospodična, zakaj ste pa upihnila luč?«
»Zaigrala bom nocturno —«

17 let privezan na verigo

Iz Budimpešte se poroča: Sodišče je razpravljalo o procesu proti posestniku Andreju Gulyas, ki je imel svojega 27 letnega sina 17 let privezanega v hlevu. Gulyas se je zagovarjal s tem, da sin ni pri zdravi pameti in se je na ta način zavaroval zoper eventualne izbruhe. Ostale sinove da je itak dobro vzgajal. Prvo sodišče je očeta sicer oprostil; najvišje sodišče pa sodbe prvega postopka ni moglo razumeti in je opodilo brezsrčnega očeta na šest mesecev ječe.

14 milijonov frankov za boj proti jetiki

O minulem božiču je francoska antituberkulozna liga uvedla razpečevanje kolkov v prid ligi. Tekom treh mesecev se je prodalo 135 milijonov kolkov ter znaša zbrana vsota 14 milijonov frankov.

BUDIMPEŠTANSKI
MEDNARODNI
SEJEM 28. aprila do 7. maja 1923

a) gradnja cest, b) tehniške naprave v občini, c) naprave za izkoriščanje naravnih sil, d) poljedelski produkti za izvoz in e) radio **kol posebnih oddelkov**

Splošna industrijska razstava
Mnogostevni in enostanski razstavljalci.
Skladišče prosto carine.

Ugodnosti na potovanju:
50% popust na ovrskih železnih ter na rečnih progah DDSG in MFTR in sicer za tja in nazaj 50%, p. put na južnih železnih pri povratku Prehod čez mejo brez vizuma. — Cena sejnuske leg timacije Din 40.—

Pojasnila in letilomacije
za sejem se dobivajo v BUDIMPEŠTI: pri sejemskem uradu V. Alkotmany ut. 8. v LJUBLJANI: v pisarni »Putnika«, v ZAGREBU: pri k. ovrškem konzulatu, Draškovičeva 17, v BELGRADU: pri Dr. Géza Székely, kr. ogrski trg, pooblaščenec, palata Akademije.

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga
Dobiva se v vsaki boljši modni trgovini za gospode

Sir H. Rider Haggard: Kleopatra, egiptovska kraljica

»Čuden človek si, ko tako govoriš, ampak jako učen, ako je res, kar čujem o tebi. Da, spominjam se tvojega sveta, ko si mi velel, da naj se podam k Antoniju v Sirijo in tako se je vse zgodilo, kakor si bil napovedal. Res, večer moraš biti v napovedovanju in vedeževanju, v čemer imajo ti aleksandrijski bedaki malo znanja. Nekeč sem poznala še enega takega kot si ti, nekega Harmakisa.« pri teh besedah je vzdihnila; »a ta je že zdavnaj mrtvec — in želim si, da bi bila tudi jaz! — in včasih mi je prav žal za njim.«

Umolknila je, jaz pa sem povsili glavo na prsa in molče stal pred njo.

»Obrazloži mi pa tole, Olimp! V bitki pri tistem prokletem Akciju, baš ko je divjal najhujši boj in se je zmagala že pričela nagibati na našo stran, je silen strah obšel moje srce; gosta tema se mi je zgrnila čez oči, na ušesa pa mi je vpil nek glas, da, bil je glas tistega že zdavnaj mrtvega Harmakisa: »Beži! Beži — ali pogini!« In res sem zbežala. Groza pa je iz mojega srca preskočila v srce Antonija in on mi je sledil in tako je bila bitka izgubljena. Povej mi, kateri bog je naredil to zlo?«

»Ne, kraljica,« sem ji odgovoril, »noben bog ni tega naredil — s čim pa bi tudi bila razsrdila bogove Egipta? Mar si oropala templje njihove vere? Ali si izdala Egipt? Ker nisi storila ne tega ne onega, kako se potem bogovi Egipta morejo srditi nad teboj? Ne boj se, to ni bilo nič drugega, kakor kaka naravna para tvojega duha, ki je prevladala tvojo milo dušo, kateri je bilo slabo, ker je videla in slišala klanje. In kar se tiče plemenitega Antonija, mora on iti tja, kamor greš ti.«

Ko sem govoril te besede, je Kleopatra prebledela

in se tresla in ves čas vpirala oči vame, da bi doznala, kaj hočem s tem reči. Jaz pa sem dobro vedel, da so mi te besede navdali maščujoči bogovi, ki so delovali po meni, ki sem bil njihovo orodje.

»Učeni Olimp,« je rekla, ne da bi odgovorila na moje besede, »Antonij je bolan, tuga ga je vsega zmešala. Skriva se kakor beden preganjen suženj v onem stolpu tam, ki ga okrog in okrog obdaja morje, in se izogiblje vsakega človeka — da, izogiblje se celo mene, ki trpim zavoljo njega toliko gorja. Da veš, naročam ti tole. Jutri, ko se začne dan svitati, vzemi pod vodstvom moje dvornice Karmion čoln, se prepelji do njegovega bivališča in prosí, da ti dovoli vstopiti, rekoč, da prinašaš sporočila od vojske. Nato ti bo dovoljeno stopiti v tisti stolp, ti, Karmion, pa mu moraš povedati te hude vesti, ki jih prinaša Kanidij. Kanidija samega se namreč ne upam privedi do njega. Ko ga bo žalost minula, daj mu ti, Olimp, pomiriti od mrzlice mučeno telo s tvojimi dragocenimi tekočinami, dušo pa utešiti s sladkimi besedami ter ga pripelji zopet k meni nazaj in vse bo zopet dobro. Stori to in dobil boš toliko darov, da jih niti prešteti ne boš mogel; še sem kraljica in še lahko poplačam one, ki strežejo moji volji.«

»Ne boj se, kraljica,« sem ji odgovoril, »to se bo zgodilo. Ampak jaz, ki sem prišel semkaj, da izvršim tvoje zapovedi do konca, ne zahtevam nobenega plačila.«

S temi besedami sem se priklonil in odšel; doma sem poklical staro Atuo in pripravil neko pijačo.

Peto poglavje.

Antonij se vrne k Kleopatri. — Gostija, ki jo je priredila Kleopatra. — Način smrti strežaja Evdozija.

Preden še se je svitil dan, je prišla zopet Karmion in podala sva se do zasebnega pristanišča palače. Tam sva stopila v čoln in odveslala do malega

otoka, na katerem stoji Timonium, obokan stolp, močan, majhen, okrogel. Midva sva stopila na suho, se podala do vrat in potrkala. Čez nekaj časa se je odprlo zamreženo okno in vratih, skozi katero je pogledal star evnuh in naju osorno vprašal, kaj bi rada.

»Opravka imava z gospodom Antonijem,« je rekla armion.

»Potem lahko gresta, zakaj moj gospodar Antonij ne sprejema ne moškega ne ženske.«

»Naju bo gotovo sprejel, ker mu prinašava važne sporočila. Pojdi mu povedat, da mu dvornica Karmion prinaša sporočila od vojske.«

Starček je odšel in se kmalu vrnil.

Gospod Antonij želi vedeti, ali so ta sporočila dobra ali slaba; ako so slaba, noče nič slišati o njih, kajti zadnje čase je itak slišal vse preveč slabih sporočil.«

»No — veš, dobra so in slaba. Odpri, suženj, jaz bom sama dala odgovor tvojemu gospodarju,« in tako rekoč je potisnila mošnjček z zlati skozi omrežje.

»No, no,« je godrnjal, ko je vzel mošnjček, »časi so hudi in bodo bržkone še hujši. Kdo bo dajal živeža šakalu, ko leva več ne bo? Sama mu ponesi tista sporočila; meni je prav vseeno, kakšna so, samo da bi izlekla plemenitega Antonija iz te dvorane ječanja. Da vesta, vrata v palačo so odprta in tamle je pot do jedilnice.«

Stopila sva skozi vrata in stala v ozkem hodniku; pustila sva evnuha, da je zapahnil vrata in stopila dalje, dokler nisva dospela do neke zavese. Stopila sva skozi ta vrata in se znašla v obokani izbi, ki je bila slabo razsvetljavana s pomočjo odprtine v strehi. Na daljni strani te preproste izbe je stala postelja iz odej, na njej pa je ležala postava nekega človeka, čigar obraz so mu zakrivala grbe toge.

Plemeniti Antonij,« je rekla Karmion in se me približala, »razkrij obraz in me poslušaj, zakaj prinašam ti sporočila.«

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 22 zvezki: A. Sheehan, Nodlag. Povest trškega dekleta, 24 Din., vez. 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Ranka. Ljubljeno-erškata povest, 22 Din., vez. 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezuma, 32 Din., vez. 42 Din. — Storiček in njegova burkasta življenja, 14 Din., vez. 22 Din. — 27 zvezek: Pregeš, Otrok seljaka, 24 Din., vez. 32 Din.

Gospodarstvo

VI. organizirana prodaja kož divjih živali

se je vršila v Ljubljani dne 20. t. m. To je že druga v tekočem letu, prva je bila meseca januarja. Zanimivo je, da na te dražbe prihaja vedno več kupcev. Tokrat so kupovali trdke iz Anglije, Avstrije, CSR, Italije in Nemčije, seveda poleg domačih kupcev iz Slovenije, Hrvatske in Srbije. Blaga je bilo prilično dovolj. Specialno pa je primanjkovalo kun zlatice, dihurjev, veveric in zajcev. Blago je bilo kvalitativno zelo dobro, boljše kot zadnjič ter tudi že dosti boljše sušeno in pripravljeno. Nekaj posebnih lepih komadov lisic je doseglo naravnost izredno ceno. Te kože so se prodajale radi izredno lepe kakovosti tudi posamezno ro kosih. Kupci so se zanimali zlasti za kože iz Slovenije in Bosne, medtem ko za hrvatske lisice in dalmatinske kune belice ter vidre ni bilo mnogo zanimanja. Cene so čvrste. Za lisice so se takoj o početku dražbe močno dvignile, so pa pozneje padle radi obilice blaga. Vendar pa je vseeno zaznamovati tendenco navzgor. Kože so bile ob 11 že sortirane, popoldne pa se je ob 14 pričela dražba. Nekateri posestniki kož so poskušali izven dražbe dodatno prodajati, je pa bila detajlna trgovina zelo medla. Za pod la sorte kože so se dosegle naslednje cene (v oklepaju notacija na zadnji drazbi dne 24. 1. 1928.): Lisice gorske 365—580 (350—560); lisice poljske 290—460 (240—430); zajci divji 19 (21); zajci domači 4 (—); kune zlatice 1300—1660 (1300—1735); kune belice 820—1160 (1000—1180); dihurji 210—290 (120—170); jazbeci 66 (48—55); vidre 550—840 (600—720); veverice 20 (20); mačke domače 20 (5); krti 4 (—); podlasice bele 80—95 (70—90); podlasice rujave 15 (20); polhi 10 (6—9); srne 19—22.7 (22).

Lozov (partij) je bilo: lisic 39, zajcev divjih 2, zajcev domačih 1, kun zlatic 9, kun belic 15, dihurjev 3, jazbecov 1, vider 4, veveric 2, mačk divjih 1, mačk domačih 1, krtov 1, podlasic belih 3, podlasic rujavih 1, polhov 1, srn 1, skupaj torej 85 lozov ali partij. Organizacija vnovčevanja tudi te vrste blaga nosi torej čimdalje boljše uspehe. Pokazalo se je, da dobro plačajo edinole tisti kupci, ki reflektirajo na velike količine blaga. Dokler obstaja skupna prodaja organizirana po vzorcu modernih svetovnih trgov, je mogoče našim lovem vnovčiti blago za cene, ki mu gredo.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. marca 1928 (vse v milij. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 8. marca 1923). Aktivna: Kov. podlaga 398.2 (—2.3), posojila 1.590.3 (—21.0), račun začasne zamenjave 299.4 (+ 0.1), saldo raznih računov 717.2 (+ 9.5); pasiva: rezervni fond 11.2 (+ 0.25), obtok bankovcev 5.386.0 (—84.6), račun začasne zamenjave 299.4 (+ 0.1), drž. terjatve 360.4 (+ 53.5), razne obveznosti 874.0 (+ 17.0); ostale postavke neizpremenjene.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic v Sloveniji izkazuje za leto 1927. 379.607 Din čistega dobička. Zadruga je imela koncem leta 1927 zadržnikov, vplačanih deležev je bilo za 531.798 Din, rezervnih fondov za 942.920 Din. Promet zadruga je znašal 87 milij. Din. Nova stavba je stala zadruga 1.11 milij. Din. Dobitek za 1927 se pripisuje rezervnim fondom. Poleg tega je zadruga že obračunala običajna 5% povračila članom.

Titani, kranjske tvornice železne, ključavničarske in kovinske robe, Kamnik, izkazuje za 1927 1.139 Din čistega dobička; izguba za 1926 je znašala 4.513.558 Din.

Mirna, premogokopna d. d. v Zagrebu, ki ima rudnike tudi v Sloveniji, izkazuje za 1927 1.2 milij. Din izgube na kapital 2.5 milij. Din.

And. Jakli, tovarna usnja in čevljev v Karlovcu je 1927 zaključila z 138.653 Din dobička napram 259.131 Din izgube za 1926. Kapital 5, rez. 1.25 milij. Din.

Srpska banka, Zagreb izkazuje na kapital 40.5 milij. Din, 9.56 milij. Din čistega dobička (1926 9.4, 1925 10.1 milij. Din). Vloge so narasle od 353.4 na 379.4 milij. Din, dolžniki od 186.5 na 190.9 milij. Din, bilančna vsota pa od 495.4 na 533.8 milij. Din.

Hrvatska banka d. d., Zagreb ima na kapital 20 milij. Din 0.3 milij. Din čistega dobička (1926 0.2, 1925 0.16 milij. Din).

Nj. Vel. kralj Aleksander je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo VIII. Ljubljanskega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija 1928 ter III. razstave »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 1. do 10. septembra 1928.

Železniška zveza Slovenije z morjem. Na tretji licitaciji za izvršitev detajlnih načrtov pri progji Kovečje—Vrbovsko je dal najugodnejšo ponudbo inž. Dukič, katerega ponudba je že odobrena. Vsa predela se morajo izvršiti v 9 mesecih, na kar se bo začelo z gradbo proge same in sicer z hrvatske strani.

Slagrad, d. d. v Ljubljani ima občni zbor 8. aprila ob 16 v prostorih Prom. zavoda za premoženje (bilanca); dopolnilna volitev uprave in nadzorstva).

Poročilo Jugoslov. društva za zaščito upnikov v Zagrebu navaja zanimive podatke o insolventah v letu 1927: oddelek za insolvente je lani zastopal 3.240 upnikov v 538 slučajih za svoto 32.9 milij. Din. Aktivna pri teh 538 insolventah so znašala 119.4, pasiva 250 milij. Din. Od 538 insolventov je bilo 115 končan s prostovoljno poravnavo, 64 z poravnavo v konkurzu in 204 s konkurzom. Srednja dosežena kvota pri poravnavih je znašala lani 41.5 odstotkov napram 49 odstotkom v letu 1926. Pri poravnavih v konkurzu je bila lani dosežena srednja kvota 36.57 odstotkov. Društvo za zaščito upnikov je interveniralo v 204 slučajih. Pri 83 konkurzih so znašala aktivna 30.275.000 Din, pasiva 73.855.000 Din. Nadalje je društvo zastopalo 897 upnikov s 7.4 milij. Din terjatev. V 84 slučajih pa se še vrše pogajanja, ali se bo otvoril konkurz ali pa se doseže poravnava. Občni zbor društva se vrši 1. aprila ob 11 v društvenih prostorih v Zagrebu.

Opustitev filiale Živnostenske banke v Trstu. Kako poročajo iz Trsta, je prevzela podružnico Živnostenske banke v Trstu »Banca d'America e d'Italia«.

Konferenca srednjeevropskih železaren na Dunaju. Dne 20. t. m. se je vršila na Dunaju konferenca zastopnikov avstrijske, češkoslovaške in jugoslovanske železarske industrije; na konferenci so obravnavali tekoča vprašanja, zlasti kar se tiče jugoslovanskih tvornic.

Mednarodni kartel tovarn za klobuke. Pogajanja za ustanovitev mednarodnega kartela industrije klobukov se nadaljujejo. Gre za enotne kreditne in prodajne pogoje. Sodelujejo nemške, avstrijske, češkoslovaške, švicarske, italijanske in madjarske tvornice.

Tržna poročila

Ljubljana, 21. marca.

Zito. Hausse, ki se je začela prejšnji teden, se nadaljuje tudi ta teden in zopet smo dosegli najvišje kurze: danes stane pšenica v Novem Sadu že 350, koruza pa 257.50—260; zlasti je velik skok cen koruze, ki je dosegla letos rekordno ceno. Ponudbe blaga so malenkostne. Moka se sploh ne trguje.

Živilski sejem v Ljubljani (21. t. m.) Dagon je znašal (v oklepajih število prodanih komadov): 246 (33) koni, 50 (24) volov, 22 (12) krav, 3 (3) teleta in 175 (40) prašičkov za rejo. Cene so bile: voli I. Din 8, II Din 7, III Din 6.50, krave debele Din 5—7, teleta Din 10—11 Din; vse za kg žive teže. Cene so napram zadnjemu seimu ostale neizpremenjene. Dagon kakor tudi kupčija sta bila radi neugodnega vremena slaba.

Mast. Tendence za mast je prilično čvrsta, ker se prodajalo živi prašiči po zvišanih cenah. Producenti nudijo le malenkostne količine. Da cene niso narasle v še večji meri, je pripisovati uvozu ameriške masti. V Vojvodini so sedaj cene Din 23.50 do 24.50 za kg lko vsake jugoslovanske postaja. Za prekajeno meso se zahteva 20—22 Din za kg; popravševanje je znatno.

Mlele. Engras cena je 6.75—7.25 Din po kom. za štev. 1. vsake nadaljina številka 1 Din več.

Pred normiranjem cen bencina. Kakor znano obstoja v naši državi kartel za bencin, ki drži enotne cene za vso državo. Sedaj poročajo iz Berlina, da je pričakovati v najkrajšem času sporazuma med vodilnimi koncerni, zlasti med Angleži in Rusi. Zato je računati na svetovnem trgu z enakimi cenami angleško-holandskega in ruskega petroleja.

Borzo

21. marca 1928.

Današnji devizni kurzi ne izkazujejo znatnih izprememb. Edino Dunaj se je v večji meri pocenil. Kurzi Berlina, Newyorka in Trsta so postopili, do čim sta se London in Praga uvrstila. Privatno blago je bilo v devizi Newyork ter deloma Trst, vso ostalo potrebo pa je krila Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

20. marca 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 16. III
Amsterdam	228.6—	2292—	2289.—	—
Berlin	1358.—	1361.—	1359.5	1360.—
Budimpešta	—	99.3	—	99.1—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.50	801.50	800.—	—
London	277.14	277.94	277.54	277.52
Newyork	56.76	56.96	56.86	56.65
Pariz	—	223.80	—	—
Praga	168.15	168.95	168.35	168.54
Trst	299.27	301.27	300.27	300.33

Zagreb. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358 do 1361, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.50 do 801.50, London 277.14—277.94, Newyork 56.76 do 56.96, Pariz 222.80—224.80, Praga 168.15—168.95, Trst 299.125—301.125.

Belgrad. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358 do 1361, Budimpešta 991.80—994.80, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 798.50—801.50, London 277.14 do 277.94, Newyork 56.75—56.95, Praga 168.15 do 168.95, Trst 299.10—301.10.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 124.15, Budimpešta 90.80, Bukarešta 3.215, Dunaj 78.08, Newyork 519.10, Pariz 20.435, Praga 15.42, Trst 27.425, Sofija 3.75, Varšava 58.80, Madrid 87.425, London 25.3425.

Trst. Belgrad 33.30—33.33, Curih 365.50, Dunaj 263.75—269.75, London 92.40—92.43, Newyork 18.91—18.92, Pariz 74.30—74.45.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50375, Kodanj 190.50, London 34.6975, Milan 37.545, Newyork 710.80, Pariz 27.975, Varšava 79.69. — Valute: dolarji 709.60, francoski frank 27.94, lira 37.58, dinar 12.42.

Praga. Devize: Lira 178.25, Belgrad 59.35, Pariz 132.75, London 164.60, Newyork 83.745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.36, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Čvrsta tendenca za vojno škodo je ponehala. Tako v Zagrebu kakor v Belgradu so kurzi znatno padli. Promet je bil primeroma s prejšnjim dnevom slab.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 86 den. agrari 57.50 den., Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 800 den., Kred. zavod 155 den., Vevče 135 den., Kranj. ind. 315 den., Ruše 265 do 280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87, agrari 58, vojna odškodnina 437—438, april 441—442, dec. 475, Hipo 59, Jugobanka 96.25, Prastrediona 800—802.50, Ljublj. kreditna 135, Sečera 520—540, Drava 525 den., Slavonija 13—14, Trbovlje 495—505, Vevče 140.

Belgrad. Narodna banka 6145, vojna odškodnina 436, 437.50, 430 (1100), ult. mare-april 442, 445 (1500), ult. maj 444 (300), ult. junij 450, 449 (1200), Izvozna banka 1100, Prometna banka 400, 7% invest. posoj. 57.50 (4900), agrari 56.50, 57.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 80.85, Hipo 7.95, Alpine 41.40, Leykam 10.80, Trbovlje 62.75, Slavonija 1.52.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami po noti kupca lko vag. Postojna 2 vag. po 280; zaklj. 2 vag. Tendence neizpremenjena. — Dež. pridelki vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. promptne pšenice 78-79 kg 2% baška 385—387.50, slav. 370—382.50. — Zaključek 1 vag. moke. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Pšenica: bč. 340—345, gor. ban. 342.50—347.50; oves: ba., ban., srem. 250—260; koruza: bč. 257.50—262.50, mare-apr. 260—265, apr. maj 262.50—268, bela 257.50—262.50, ban. 250—255, mare-apr. 255—260, apr.-maj 252.50—257.50, srem. 260—265, apr.-maj 262.50—268; moka 0 g in gg 467.50—477.50, št. 2 447.50—457.50, št. 5 427.50 do 437.50, št. 6 370—380, št. 7 305—315, št. 8 220 do 230; otrobi: bč. 207.50—210, slav. 207.50—211.50. Promet: 6 vag. pšenice, 75 vag. koruze.

Budimpešta (terminska borza). 21. marca. Tendence čvrsta. Pšenica: marec 32.16, 33.24, zaklj. 33.24, maj 33.65, 33.60, zaklj. 33.62—33.64, okt. 30.88, 30.78, zaklj. 30.80—30.82; rž: marec 31.94, 32, zaklj. 31.98—32, maj 31.60, 31.70, zaklj. 31.70 do 31.72, okt. 26.58, 26.46, zaklj. 26.46—26.50; koruza: maj 28.20—28.08, zaklj. 28.08—28.10, julij 28.04, 28.60, zaklj. 28.80—28.82.

Za duha in srce

Franc Peter Schubert

Lani smo obhajali 100 letni spomin Beethove nove smrti, letos Schubertove. Po vseh radijih se čujejo letos Schubertove skladbe: Kdo je bil Schubert?



...mister pesnik, je bil ... ja-nuarja 1797 v Lichtenthal pri Dunaju in je umrl, komaj 31 let star, dne 19. novembra leta 1828. na Dunaju. Njegov oče je bil učitelj v Lichtenthalu in je hitro spoznal nenavadno glasbeno nadarjenost otroka. Učil ga je najprej gosli, poleg tega petja. Deček je imel krasen sopran in ker je znal točno po notah peti, je bil sprejet v dvorno kapelo kot pevček, obenem je čudi nadaljeval študije. Njegovi glasbeni učitelji so imeli samo nalogo, razjasniti mu to, kar je on spoznal po svoji nenavadni nadarjenosti. Vse svoje učitelje je iznenadil s svojimi prvimi kompozicijami. Leta 1813. je jel mutirati, in dasi bi bil lahko ostal v zavodu, ga je vendar gnalo domu k očetu, kateremu se je ponudil za podučitelja v osnovni šoli. Tri leta je ostal pri tem poklicu, in dasi mu je preostajalo malo časa, je vendar v tej dobi zložil že mnogo pesmi, n. pr. Erlkönig, Der Wanderer, osem oper, štiri latinske maše itd. — Večina glasbenih velikov prihaja iz učiteljskih rodbin, in jako je škoda, da dandanes učitelji ne gojijo več glasbe v isti meri, kot nekdanj; marsikateri talent ostane zakopan.

Leta 1817. je našel Schubert prijatelja, ki ga je opustil vsakdanjih skrbi in mu omogočil posvetiti se izključno le skladbi. Dal mu je stanovanje in ga podpiral tudi z denarjem. Kljub temu Schubertova eksistenca nikdar ni bila popolnoma zasigurana, tako malo kakor Mozartova. Imel je na ponudbo boljše mesta, a jih ni dobil, ali pa jih ni maral. Bil je torej navezan na honorarje, ki jih je prejel za svoje skladbe, katerih pa ni znal zadosti izkoristiti.

Z Beethovom Schubert ni bil v nobenem stiku, dasi sta blizu skupaj stanovala; dejstvo pa je, da je Beethoven Schubertove pesmi prelistaval v svoji zadnji bolezni in jih zelo pohvalil. Sedaj oba počivata prav blizu skupaj na dunajskem centralnem pokopališču.

Čudim se, da je mogel Schubert toliko komponirati, dasi je dosegel komaj 31 let. Njegovih skladb je nebroj: 8 oper, 6 maš in drugih cerkvenih skladb, sonate, 14 godalnih kvartetov, več zborov in brez števila pesmi, ki nikdar ne bodo izumrle.

Najlepša izmed njegovih maš je ona v E-dur, a je predolga in cerkveni liturgiji manj prikladna; zato se izvaja večinoma le v koncertni dvorani.

Najbolj razširjena in priljubljena je maša v g-duru, katero je Schubert zložil z 18. leti; maša je priprosta, priključna in kratka. Kyrie je jako enostaven, lep spomin onih baročnih časov, ki niso še poznali življenjskih bojev, kakor jih imamo dandanes. Gloria je veličastna, pa se konča čisto mirno. V Credo ima Vjolon glavno vlogo, je takozvani »basso continuo«, ki ga spremlja zbor v skrajnem pianissimo; le pri Crucifixus in Resurrexit se povzpne zbor do velike moči. Zadnje tri točke so najlepše: Sanctus s svojo odločnostjo, ki se konča z lepo, kratko fugo; Benedictus, prava kabinetska točka, tretci med sopranom, tenorjem in basom, ponovi se fuga Osanna. Agnus ima dva sopran in en bassolo, kateremu odgovarja celi zbor z miserere nobis, dona nobis pacem in v nenavadnem miru se skonča s pev. Nobena vsiljivost, vse naravno. Instrumentacija je jako enostavna: Godalni kvintet in dva roga. Tako je Schubert to mašo zamislil. Pozneje so instrumentacijo spopolnili, ali originalna je ona.

Ljubitelji klasične glasbe bodo imeli priložnost slišati to delo v ljubljanski frančiškanski cerkvi dne 25. marca. Na praznik Marijinega Oznanjenja in najbrže tudi na Veliko nedeljo ob pol 10. uri dopoldne.

—o—

Moderna izobrazba

(Odgovor gosp. Ferdu Seidlu.)

Ker čutim, da me g. Seidl v marsičem ni razumel, zato se mi zdi potrebno, da odgovorim. Takoj v začetku pa naj metodično pripomnim, da bo moj odgovor stvaren in neoseben, ker mi gre za stvar in ker morem na kol in osebno žaljiva izjavljati g. S. odgovoriti le s stvarnimi argumenti. Upam, da morem trdit, da se sliši tudi iz moje kritike le neoseben in stvaren ton, ker sem hotel podati imanentno kritiko dela in to brez ozira na ostalo sposobnost ali nesposobnost avtorja samega.

Povod za prvo nesporazumljenje leži v moji besedi »anahronizem«, s katero sem označil delo g. S. Upam, da je vsakdo, ki je bral moje kritiko sine ira et studio, razumel, da se vsebina pojma anahronizem nikakor ne tiče problema moderne izobrazbe samega, temveč le metode in fundamantov, s katerimi hoče avtor podpreti svojo misel o rešitvi problema moderne izobrazbe. Če pa je bila vendar v kritiki ta misel za koga pre-malo poudarjena, potem ponovno izjavljam, da nikakor ni anahronistično doprinesati svoje misli k rešitvi problema o moderni izobrazbi, pač pa

da je iz razlogov, ki sem jih navedel v svoji kritiki, anahronistično postavljati kot edini temelj moderne izobrazbe prirodozlovne vede, kot je te storil g. avtor. Da me zopet ne bi kdo napadeno razumel, moram takoj poudariti, da nisem s tem podal nikake ocene o metodah in predmetu prirodozlovni ved, temveč, da sem hotel reči le to, da one niso edini vir, iz katerega naj poteka moderna izobrazba. — Pri tej priliki naj mi bo dovoljeno povedati še to, da se je g. S. zelo zmotil, če je kje v moji kritiki našel priznanje, da so mi prirodozlovne vede popolnoma tuje. Rekel sem namreč, da ni moj namen kritizirati odličnih spoznanj raznih prirodozlovcev, s čemer pa nisem o svoji znanstveni usmerjenosti še ničesar povedal.

Tako sem se logično približal drugemu povodu nesporazumljenja, ki leži v pojmu »materializem«. Kajti s tem, da je g. S. postavil kot edini temelj moderne izobrazbe prirodozlovne vede, je obenem pokazal svojo težnjo ideal moderne izobrazbe materialistično fundirati. Prirodozlovne vede se vendar pečajo s predmeti, o katerih veljajo zakoni materije, ki jih je veda nazvala kot zakon o ohranitvi materije in o funkciji med vzroki in učinki. Toda poleg teh predmetov pozna moderna znanost še čisto drugačne predmete, ki niso podvrženi tem zakonom in ki so predmet tako zvanih duhovnih ved. Mislim, da mi v sedanjem času ni treba navajati za to trditve množice modernih znanstvenikov, ki niso znani le naši znanstveni publik, temveč tudi inozemstvu in kojih imena bi pokazala, kje je idejni krog, iz katerega izhaja moja kritika in katerega zamenja g. S. In ker g. S. v svoji knjižici niti ni omenil duhovnih ved, zato, mislim, da lahko s prepričanjem trdim, da jih ne smatra za neko posebno vrsto znanosti, ki bi lahko tvorila s prirodozlovjem skupno bazo moderne izobrazbe, temveč, da reducira predmete teh znanosti na prirodozlovne vede in jih tako materializira, ker jih podvrže zakonom materije. Zato mislim, da lahko ostanem pri svoji oceni spisa g. S., ki je torej v svojem fundamantu materialističnega značaja, kljub temu, da njegov cilj izobrazbe kaže popolnoma drugo lice, do katerega bi dosledno prišel le človek, če bi vpošteval razvoj in stanje prirodozlovni in duhovni ved. Kajti vem, da je poskušalo prirodozlovje tudi v sociologijo in umetnost vnašati svoje metode in razlagati te pojave na svoj način, toda obenem tudi vem, da gresta danes umetnost in sociologija med ostalimi duhovnimi vedami in neodvisno od metod in razvoja prirodozlovni ved pot svojega imanentnega razvoja. Poleg tega pa moram izrecno poudariti še dejstvo, da postavljeni ideali sami še daleko ne odkrivajo materialističnega ali nematerialističnega pojmovanja, ker gre pri oceni materializma ali nematerializma le za vprašanje, kako so ti ideali fundirani. Mislim, da znanega Haackla in Holbacha ne bo smatral nihče za idealista, četudi postavljata iste tri ideale kot g. Seidl, ker leži razlog za njih materialistično pojmovanje v fundamantih teh idealov. Zato se mi zdi še vedno upravičen učitek, da g. S. ni vpošteval mogočnega razvoja duhovnih ved poleg razvoja prirodozlovni ved in da se zato njegovo izhodišče moderne izobrazbe sme označiti kot materialistično, pri čemer pa seveda ne smemo zamenjati praktičnega materializma s teoretičnim, za katerega tu edino gre.

Ob koncu moram še omeniti, da končne teze o svetovnem nazoru nisem formuliral tako, kot to navaja g. S., ki se je očitno zmotil. Kajti po moje naj bi bil vsak svetovni nazor znanstveno fundiran, in morem v primeri s tem označiti formulacijo g. S. kot izraziti idem per idem.

Dr. S. Gogala.

—o—

Akademija Krekove mladine

ki je bila 18 t. m. v Ljudskem domu, je bila za nas vse resnično dogodek. Če umetniška ustvaritev najboljšje podaja bistvenost človeka in sveta, ki v njem živi, potem nam je nedeljka Akademija Krekove mladine razodela pozitivne vrednote našega katoliškega mladinskega delavskega pokreta z neizbrisno močjo. Vse je bilo novo, izvirno in je neprimerno sililo k sodoživljanju. Oderska scenerija, črnodrvena draperija, kakor iz globin zemlje doneča, na takt težkega dela uglasena deklamacija, v svoji monotonosti dušo golno razburkajoča ritmika, v monumentalnosti strjeni gibi, vse je tvorilo čudovito soglasje, ki se mu je poznala večja roka sceničnega umetnika (Zagar), oduševljena po poetu-mislecu (Kocbek). Bilo je do viske izrazne možnosti podano trpko občutje proletarca, ki se na skrajni meji zagrenjenosti in divjega obupa naglo in ostro prelomi v zmogovito upanje. Vsaka točka sporeda umetnina zase, vse zložene v eno misel; akterji pa, preprosti delavski fantje, čiste življenji in vraščeni z besedo, kretnjo, pesmijo, igro, z vso svojo telesnostjo in duševnostjo v snov. Zaključek pa kratka duhovna igra v dveh dejanjih — »Animac« — nevsiljivo popolnoma v vsakdanji življenjski realnosti upodobljena simbolizacija delavskega človeka, iščočega v mehaničnem, ubijajočem vrvežu vlemesta svojo izgubljeno dušo. Vsa prireditel s svojo silovito agitatorično in kljub temu s čisto umetniškimi sredstvi delujočo močjo, je globoko dirnila občinstvo, kateremu na čelu smo videli prevz. knezoškofa dr. A. Jegliča, predsednika kat. kulturnega sveta, dr. Slaviča in druge. Ne pozabimo akademskega orkestra, ki je s svojim izbranim igranjem ustvaril akademiji primerno razpoloženje. Lepše akademije, kjer bi mogli bistvo, tako do zadnjega ostanka izraženo v svoji vnanji formi, tako globoko sami dočutiti, si nismo mogli misliti.

—o—

Moderna galerija v Ljubljani

Moderna galerija v Ljubljani priredi tudi ob priliki letošnjega vselejše retrospektivno razstavo slovenske upodabljajoče umetnosti izza pretrata. To bo prva in po svojem pomenu vselejše razstava društva Moderna galerija. Odbor Moderne galerije vabi vse slovenske upodabljajoče umetnike, ki so prvič razstavili